

PATVIRTINTA
Biržų rajono savivaldybės tarybos
2023 m. kovo 29 d.
sprendimu Nr. T-117

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2023 M. SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAS

I SKYRIUS BENDRA INFORMACIJA

2023 m. Biržų rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas (toliau – Planas) rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 1132 „Dėl Socialinių paslaugų planavimo metodikos patvirtinimo“ 33 punktu, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104 „Dėl Socialinių paslaugų plano formos ir Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijų patvirtinimo“ ir yra suderintas su Biržų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) 2023 metų biudžetu, patvirtintu Savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T-2 „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2023 metų biudžeto patvirtinimo“

Planas suderintas su Biržų rajono savivaldybės 2021–2023 metų strateginiu veiklos planu, patvirtintu Biržų rajono savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 18 d. sprendimu Nr. T-27 „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2022–2024 m. strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (su visais pakeitimais ir papildymais). Strateginiame veiklos plane patvirtintoje Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programoje nustatyti tikslai, uždaviniai, priemonės yra suderinti su Plano uždaviniais ir priemonėmis.

Rengiant Planą naudoti Socialinės paramos šeimai informacinės sistemos (SPIS), Lietuvos statistikos departamento, Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų departamento Biržų skyriaus (toliau – Užimtumo tarnyba), Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių, įstaigų, kitų įstaigų bei organizacijų, teikiančių socialines paslaugas, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Panevėžio skyriaus Biržų skyriaus duomenys.

Pagrindinis socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslas – intensyvinti nestacionarių socialinių paslaugų įstaigų teikiamas paslaugas, užtikrinti šių paslaugų prieinamumą Savivaldybės gyventojams.

2023 m. Biržų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) socialinių paslaugų tikslai:

1. Asmeninės pagalbos, bendrųjų bei socialinės priežiūros paslaugų, užtikrinimas vaikams, suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims.
2. Socialinės globos, teikiamos namuose ar institucijoje, užtikrinimas suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims.
3. Socialinių paslaugų užtikrinimas šeimoms, patiriančioms sunkumus, bei vaikų globos užtikrinimas.
4. Ilgalaikės socialinės globos užtikrinimas suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims, kuriems alternatyvių socialinių paslaugų nebėra.

Bendrasis deinstitucionalizacijos procesų Savivaldybėje tikslas – teikti socialines paslaugas bendruomenėje suaugusiems asmenims, turintiems psichosocialinę, intelekto negalią, siekiant padėti asmenims su negalia būti pilnaverčiais visuomenės nariais, padėti išvengti socialinės globos namų. Šiam tikslui pasiekti su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija suderinta ir suplanuota:

- socialinės dirbtuvės (vienos socialinės dirbtuvės 10-13 asmenų su negalia);
- apsaugoti būstai (numatomi 5 apsaugoti būstai 10 asmenų su negalia);
- grupinio gyvenimo namai (numatomi 2 grupinio gyvenimo namai 20 asmenų su negalia).

Planą rengė, informaciją teikė: Socialinės paramos skyriaus vedėjas Kęstutis Knizikevičius ir vyriausiosios specialistės Simona Gudienė bei Jurga Serapinienė, Buhalterinės apskaitos skyriaus išlaidų apskaitos buhalterė Zita Tamošiūnienė, Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatore Ina

Romanova, VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos Edita Variakojienė, Birutė Pavlauskienė, Eglė Januševičiūtė, vyriausioji buhalterė Vaida Tamošiūnienė ir kt.

II SKYRIUS BŪKLĖS ANALIZĖ

PIRMASIS SKIRSNIS SAVIVALDYBĖS SOCIALINĖS EKONOMINĖS IR DEMOGRAFINĖS SITUACIJOS VERTINIMAS

Poreikį vienokioms ar kitokioms socialinėms paslaugoms atspindi socialiniai, ekonominiai ir demografiniai rodikliai, kurie padeda prognozuoti poreikį tam tikroms socialinių paslaugų rūšims, identifikuoti socialines grupes, kurioms gali būti reikalingos socialinės paslaugos.

1. Lentelė. Biržų rajono savivaldybės metinis gyventojų skaičius ir sudėtis 2022 m.

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų (šeimų) skaičius
1	2	3
1.	Nuolatinis gyventojų skaičius 2022 m. pr.	22 756
1.1.	Mieste	11 314
1.2.	Kaime	11 442
2.	Gyventojų sudėtis:	
2.1.	pensinio amžiaus gyventojai iš jų – asmenys su negalia (kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) arba slaugos poreikis)	6 059 677
2.2.	darbingo amžiaus gyventojai iš jų – asmenys su negalia (tarp jų – dirbančių)	13 885 1 457 (321)
2.3.	vaikai (iki 15 m. amžiaus)	2 812
3.	vaikai su negalia (lengvas, sunkus arba vidutinis neįgalumas)	117

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos statistiniai duomenys <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/neigaliuju-socialine-integracija/statistika-2>, Lietuvos statistikos departamento duomenų bazė www.stat.gov.lt

1 lentelėje matomi Savivaldybės gyventojų duomenys 2022 m. pr.: Savivaldybės gyventojai pasiskirstę mieste ir kaime beveik po lygiai, todėl socialinės paslaugos reikalingos tiek miesto, tiek kaimo teritorijoje. Pensinio amžiaus gyventojai sudaro 26,6 proc. visų Savivaldybės gyventojų, darbingo amžiaus gyventojai sudaro 61 proc. visų Savivaldybės gyventojų, vaikų iki 15 m. – 12,4 proc. visų Savivaldybės gyventojų. Asmenys su negalia sudaro 9,9 proc. visų Savivaldybės gyventojų – bene dešimtadalis Savivaldybės populiacijos. Iš darbingo amžiaus asmenų su negalia, dirbančių buvo 22 proc.

2 lentelė. Gyventojų skaičiaus kaita 2018-2022 m.

	Nuolatinis gyventojų skaičius metų pradžioje				
	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Lietuvoje gyv. skaičius	2 808 901	2 794 184	2 794 090	2 795 680	2 805 998
Savivaldybėje gyv. skaičius	23 778	23 172	22 719	22 305	22 756
Pensinio amžiaus Savivaldybės gyventojai	6 673	6 523	6 417	6 238	6 056
Darbingo amžiaus Savivaldybės gyventojai	13 845	13 497	13 251	13 105	13 885
Savivaldybės vaikai (iki 15 m.)	3 260	3 152	3 051	2 962	2 812

Lietuvos statistikos departamento duomenų bazė www.stat.gov.lt

Nuo 2018 m. iki 2022 metų gyventojų skaičius Savivaldybėje sumažėjo 4,5 proc. Šalies mastu tuo pačiu laikotarpiu gyventojų skaičius Lietuvoje sumažėjo 0,1 proc. Mažėjantis gimstamumas ir augantis mirtingumas negarantuoja natūralios kartų kaitos, todėl gyventojų skaičius mažėja (3 lentelė). Didžiausias skirtumas tarp gimusiųjų bei mirusiųjų buvo 2022 m.

3 lentelė. Gimusiųjų bei mirusiųjų kaita Savivaldybėje 2018-2022 m.

	Skaičius savivaldybėje				
	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Gimusieji	182	176	180	171	140*
Mirusieji	457	416	488	522	569*

*išankstiniai duomenys; Lietuvos statistikos departamento duomenų bazė www.stat.gov.lt

4 lentelė. Demografinės senatvės koeficiento kaita 2018-2022 m. pr. Savivaldybėje

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Demografinės senatvės koeficientas asmenys	197	201	207	218	215

Lietuvos statistikos departamento duomenų bazė www.stat.gov.lt

4 lentelėje matomas Savivaldybės gyventojų senėjimas per demografinės senatvės koeficientą t. y. pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus. Vis labiau senstantys gyventojai rodo besikeičiančią visuomenės sudėtį: mažėja vaikų ir darbingo amžiaus gyventojų, daugėja pensinio amžiaus žmonių.

5 lentelė. Iš Savivaldybės emigravusiųjų skaičiaus kaita 2018-2022 m.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Emigravusiųjų skaičius	275	207	168	262	141*

*išankstiniai duomenys; Lietuvos statistikos departamento duomenų bazė www.stat.gov.lt

2018-2022 m. laikotarpiu emigracija Savivaldybėje aktyviausia buvo 2018 m. Per šį laikotarpį emigracija mažiausia buvo 2022 m.

6 lentelė. Vidutinis metinis registruotų bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų 2018-2021 m.

	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Savivaldybėje	10,8	10,6	15,4	15,7	10,3
Šalyje	8,5	8,4	12,6	13,0	9,0

Užimtumo tarnybos statistiniai rodikliai <https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88>

2018-2022 m. laikotarpiu Savivaldybės vidutinis metinis registruotų bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų mažiausiai skyrėsi nuo šalies lygio 2022 m.

GYVENTOJŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ POREIKIUS SĄLYGOJANTYS VEIKSNIAI

Pagrindiniai veiksniai, sąlygojantys gyventojų socialinių paslaugų poreikius:

1. **Socialinių įgūdžių stoka** (dažnai būdingos priklausomybės, bedarbiystė, pozityvios tėvystės įgūdžių stoka). Asmenys, negebantys susirasti ar išlaikyti darbo, užtikrinti sau ir/arba savo šeimai pajamų, dažniausiai negeba sveikai, darniai funkcionuoti visuomenėje. Šie asmenys yra ilgamečiai socialinių pašalpų gavėjai.

8 lentelėje galima pamatyti visų Savivaldybės gyventojų, gaunančių socialinę pašalą, skaičiaus dinamiką 2019 – 2023 m. laikotarpiu.

8 lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius Savivaldybėje 2019-2022 m.

Metai	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Socialinė pašalpos gavėjų sk.	2009	1198	2056	2147

2022 m. Globos centras teikė socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo paslaugas šeimoms, patiriančioms socialinę riziką. Paslauga suteikta 129 šeimoms, kuriose augo 238 vaikai. Šioms šeimoms taikyta atvejo vadyba. Šių paslaugų teikimo pagalba, šeimos, patiriančios socialinę riziką, gali geriau funkcionuoti visuomenėje, joms suteikiama psichosocialinė pagalba, mokoma pozityvaus vaikų auklėjimo metodų, finansų planavimo. Šeimos įgalinamos su specialistų pagalba spręsti kasdienes problemas, kylančias tiek šeimoje, tiek bendruomenėje, įgalinamos pozityviems pokyčiams dedant pastangas keisti nepalankų tiek fizinei, tiek psichologinei sveikatai gyvenimo būdą.

2. **Negalia.** Negalia – vienas iš socialinių paslaugų poreikį įtakojančių veiksnių, ypač stiprus kiekvienai amžiaus grupei.

Asmenims, turintiems negalią, Savivaldybėje gali būti teikiamos šios socialinės paslaugos:

- transporto organizavimo (2022 m. paslaugą gavo 612 asmenys);
- asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo (2022 m. paslaugą gavo 2328 asmenys);
- asmeninė pagalba (2022 m. gavo 39 asmenys su negalia);
- laikino atokvėpio (2022 m. gavo 2 asmenys su negalia);
- pagalbos į namus (2022 m. gavo iš viso 213 asmenys);
- socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje (paslaugos teikimas nuo 2023-01-01; 2023 metams akredituota 113 vietų asmenims su negalia);
- apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose (2022 m. iš viso gavo 20 asmenų);
- laikino apnakvindinimo (2022 m. nebuvo gavėjų);
- intensyvios krizių įveikimo pagalbos su apgyvendinimu (2022 m. 1 gavėjas);
- dienos socialinės globos asmens namuose (2022 m. iš viso gavo 45 asmenys);
- dienos socialinės globos institucijoje (2022 m. gavo 26 asmenys su negalia);
- trumpalaikės socialinės globos institucijoje (2022 m. iš viso gavo 16 asmenų);
- ilgalaikės socialinės globos institucijoje (2022 m. suteikta iš viso 177 asmenims).

Žmonės su judėjimo (fizine) negalia gali būti aprūpinti techninės pagalbos priemonėmis, jiems gali būti atliekamas būsto pritaikymas (2022 m. būstas pritaikytas 9 asmenims su negalia).

3. **Senatvė.** Senyvame amžiuje būdingos ligos, oraus pragyvenimo neužtikrinančios pensijos, vienišumas, santykių su artimaisiais stoka, artimųjų emigracija lemia tai, kad senjorai – bene didžiausia socialinių paslaugų gavėjų grupė.

Paslaugos senyvo amžiaus asmenims Savivaldybėje:

- 3.1. teikiamos asmens namuose bei bendruomenėje:
 - 3.1.1. pagalba į namus (2022 m. gavo iš viso 213 asmenys);
 - 3.1.2. dienos socialinė globa namuose (2022 m. gavo 45 asmenys su negalia);
 - 3.1.3. socialinė reabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje (paslauga pradedama nuo 2023-01-01);
 - 3.1.4. asmeninė pagalba (2022 m. gavo 39 asmenys su negalia);
 - 3.1.5. pavežėjimas (transporto organizavimo paslaugos 2022 m. gavėjų skaičius – 612)
 - 3.1.6. asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos (dušo, pirties, skalbimo paslaugos 2022 m. suteikta 2328 asmenims);
- 3.2. teikiamos institucijoje:
 - 3.2.1. socialinė reabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje (paslauga pradedama nuo 2023-01-01);
 - 3.2.2. laikinas apnakvindinimas (2022 m. gavėjų nebuvo);
 - 3.2.3. laikinas atokvėpis socialinė globa (2022 m. senyvo amžiaus asmenų gavėjų nebuvo);

3.2.4. intensyvi krizių įveikimo pagalba su apgyvendinimu (2022 m. senyvo amžiaus asmenų gavėjų nebuvo);

3.2.5. apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose (2022 m. 13 senyvo amžiaus asmenų);

3.2.6. ilgalaikė/trumpalaikė socialinė globa institucijoje (2022 m. suteikta iš viso 193 asmenims, taip pat kartu su suaugusiais asmenimis su negalia).

ANTRASIS SKIRSNIS ESAMOS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖJE ANALIZĖ

9 lentelėje pateikiama Socialinių paslaugų infrastruktūra Savivaldybėje nurodant vietų (gavėjų) skaičių socialinių paslaugų įstaigose.

9 lentelė. Socialinių paslaugų infrastruktūra

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes ²	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas ³	Vietų (gavėjų ⁴ iš viso 2022 m.)	
				iš viso	iš jų finansuojamų sav. biudž. lėšomis (SB), valst. biudž. spec. tiksl. dotac.(VBSTD), valst. biudž. (VB)
1. Socialinės globos namai	Socialinės globos namai	Biržų rajono Legailių globos namai	Biržų rajono savivaldybė	50 (60)	35 SB 25 VBSTD
		VšĮ Biržų parapijos šv. Vincento Pauliečio globos namai	NVO	27 (32)	21 SB 11 VBSTD
		VšĮ Onos Milienės senelių globos namai	NVO	24 (28)	25 SB 3 VBSTD
		VšĮ „Vaiko užuovėja“ bendruomeniniai vaikų globos namai	Biržų rajono savivaldybė	8 (9)	9 SB ir VB (globos rūpybos išmokos)
2. Šeimynos	Šeimynos	Sigitos ir Klaus Weinzierl šeimyna	Juridinio asmens įsteigta šeimyna	4 gavėjai	4 SB ir VB
		Šeimyna „Po angelo sparnu“	Juridinio asmens įsteigta šeimyna	4 gavėjai	4 SB ir VB
3. Savarankiško gyvenimo namai	Savarankiško gyvenimo namai	Viešosios įstaigos Biržų rajono socialinių paslaugų centro savarankiško gyvenimo namai	Biržų rajono savivaldybė	20 (20)	20 SB
4. Socialinės priežiūros centrai – vaikų dienos centrai	Socialinės priežiūros centrai	Labdaros ir paramos fondo „Vilties šviesa“ Biržų vaikų ir paauglių dienos centras	NVO	36 (45)	36 SB ir VB
		Labdaros ir paramos fondo „Vilties šviesa“ VDC su AJE*	NVO	32 (45) vaikai įskaitant ir paauglius)	32 SB ir VB

² Lentelė užpildoma pagal Socialinių paslaugų kataloge numatytus socialinių paslaugų įstaigų tipus.

³ Valstybės, savivaldybės, nevyriausybinė organizacijų, privačios ir kt.

⁴ Maksimalus lankytojų skaičius per dieną.

*Vaikų dienos centras su atvira jaunimo erdve.

	VšĮ „Pagalbos centras“ Biržų vaikų dienos centras	NVO	30 vietos (30 vaikai)	30 SB ir VB
	VšĮ „Pagalbos centras“ Papilio vaikų ir jaunimo dienos centras	NVO	25 vietos (25 vaikai)	25 SB ir VB
	VšĮ „Pagalbos centras“ Pačeriaukštės seniūnijos vaikų dienos centras	NVO	25 vietos (25 vaikai)	25 SB ir VB
	VšĮ „Vaiko užuovėja“ vaikų dienos centras	Biržų rajono savivaldybė	30 vietų (30 vaikų)	30 SB ir VB
	Paramos centras "Spindulys"	NVO	25 vietos (25 vaikai)	25 SB ir VB
	VšĮ Vabalninko vaikų dienos centras	NVO	20 vietų (17 vaikų)	20 SB ir VB
5. Kitos socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos į namus tarnyba, socialinių paslaugų centras ir kt.)	VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras	Biržų rajono savivaldybė	bendrai 2000 gavėjų	SB, VB, VBSTD
	Biržų rajono Legailių globos namų Krizių centras	Biržų rajono savivaldybė	4 (1)	1 SB
	Biržų bendruomeniniai šeimos namai	Biržų rajono savivaldybė (ES fondai)	1470 gavėjų nuo projekto pradžios (2018 m. liepos mėn.)	ES lėšos
	Socialinę reabilitaciją neįgaliesiems bendruomenėje teikiančios įstaigos: VšĮ „Pagalbos centras“ Biržų rajono neįgaliųjų draugija Biržų „Artrito“ klubas VšĮ LASS šiaurės rytų centras		Akredi- tuota iš viso 113 vietų	0 (teikimas nuo 2023-01-01)

TREČIASIS SKIRSNIS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS IŠSIDĖSTYMAS IR SOCIALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO PAKANKAMUMO LYGIS

Socialines paslaugas Savivaldybėje planuoja ir organizuoja Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius. Socialinių paslaugų teikėjai – Savivaldybės pavaldumo socialinių paslaugų įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, šeimynos.

10 lentelėje pateikiamos nestacionarios bei stacionarios socialinių paslaugų įstaigos, šeimynos bei Savivaldybės seniūnijos.

10 lentelė. Socialines paslaugas teikiančios įstaigos, seniūnijos, šeimynos

Seniūnija	Eil. nr.	Socialinės paskirties įstaigos, seniūnijos
1. Biržų miesto	1.	Viešoji įstaiga Biržų rajono socialinių paslaugų centras (toliau – Paslaugų centras)
	2.	Labdaros ir paramos fondo „Vilties šviesa“ Biržų vaikų ir paauglių dienos centras**
	3.	Labdaros ir paramos fondo „Vilties šviesa“ VDC su AJE**
	4.	VšĮ Biržų parapijos Šv. Vincento Pauliečio globos namai**
	5.	Sigitos ir Klaus Weinzierl šeimyna
	6.	Viešosios įstaigos Biržų rajono socialinių paslaugų centro Savarankiško gyvenimo namai
	7.	VšĮ „Pagalbos centras“**
	8.	Viešosios įstaigos Biržų rajono socialinių paslaugų centro Globos centras
	9.	Biržų bendruomeniniai šeimos namai
	10.	Biržų miesto seniūnija
	11.	Biržų rajono neįgaliųjų draugija**
	12.	Viešoji įstaiga LASS šiaurės rytų centras**
	13.	Biržų „Artrito“ klubas**
	14.	VšĮ „Vaiko užuovėja“ bendruomeniniai vaikų globos namai
2. Vabalninko	15.	Vabalninko seniūnija
	16.	VšĮ Vabalninko vaikų dienos centras**
3. Pačeriaukštės	17.	VšĮ „Pagalbos centro“ Pačeriaukštės seniūnijos pagalbos šeimai centras (kartu su Pačeriaukštės seniūnijos vaikų dienos centru)**
	18.	Biržų rajono Legailių globos namai
	19.	Biržų rajono Legailių globos namų Krizių centras
	20.	Pačeriaukštės seniūnija
4. Papilio	21.	VšĮ „Pagalbos centro“ Papilio seniūnijos vaikų ir jaunimo dienos centras**
	22.	Šeimyna „Po angelo sparnu“
	23.	Papilio seniūnija
5. Parovėjos	24.	VšĮ „Vaiko užuovėja“ vaikų dienos centras
	25.	Parovėjos seniūnija
6. Nemunėlio Radviliškio	26.	VšĮ Onos Milienės senelių globos namai**
	27.	Nemunėlio Radviliškio seniūnija
7. Širvėnos	28.	Širvėnos seniūnija
8. Pabiržės	29.	Labdaros ir paramos fondo „Spindulys“ vaikų dienos centras**
	30.	Pabiržės seniūnija

** – nevyriausybės organizacijos

Pagal Socialinių paslaugų katalogą Savivaldybėje teikiamos arba organizuojamos šios socialinės paslaugos:

Bendrosios socialinės paslaugos:

Savivaldybės seniūnijų socialinio darbo organizatoriai (13) informuoja, konsultuoja, tarpininkauja ir atstovauja, vykdo maitinimo paslaugos organizavimą (aprūpinimas maisto paketais bendradarbiaujant su Labdaros ir paramos fondu „Maisto bankas“), priima prašymus dėl socialinių paslaugų, socialinių pašalpų, atlieka socialinių paslaugų poreikio vertinimus ir kt.

Paslaugų centras teikia pavežėjimą (transporto organizavimo paslauga), asmeninės higienos ir priežiūros paslaugas, pagal poreikį vykdo sociokultūrinių paslaugų organizavimą. Paslaugų centras taip pat vykdo neįgaliųjų aprūpinimą techninėmis pagalbos priemonėmis.

Nevyriausybės organizacijos taip pat teikia dalį bazinių bendrųjų paslaugų: informuoja,

konsultuoja, tarpininkauja ir atstovauja, vykdo maitinimo organizavimą savo paslaugų gavėjams, teikia sociokultūrinės paslaugas, pagal galimybes aprūpina būtiniaisiais drabužiais ir avalyne ir pan.

Visos socialinių paslaugų įstaigos daugiau ar mažiau teikia ar organizuoja bazines bendrąsias socialines paslaugas.

Socialinės priežiūros paslaugos:

Paslaugų centras teikia pagalbos į namus paslaugas senyvo amžiaus asmenims bei suaugusiems asmenims su negalia. Paslaugos sudėtis: informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, bendravimo, maitinimo organizavimo, maisto produktų pirkimo, pristatymo ir pagalbos ruošiant maistą, lydėjimo į gydymo įstaigas, medikamentų pirkimas, pagalba buityje ir namų ruošoje, ūkio darbų organizavimas (kuro įsigijimo organizavimas, malkų atnešimas, krosnies kūrenimas). Per 2022 m. šių paslaugų suteikta 213 asmenims. Jas teikė 45 individualios priežiūros darbuotojai. Yra galimybė artimiesiems, pavargusiems nuo nuolatinės neįgalio priežiūros, atsipūsti per laikiną atokvėpį (teikiant pagalbą į namus), tačiau 2022 m. šios paslaugos gavėjų nebuvo.

Paslaugų centras 2022-12-31 baigė projektinę nemokamą asmeninio asistento paslaugą. Per 2022 m. ši nemokama paslauga suteikta 13 asmenų su negalia (daugiausia asmenims su intelekto, psychosocialine negalia).

Paslaugų centras 2022 m. teikė asmeninę pagalbą žmonėms su negalia – tai asmeninio asistento individualiai teikiama pagalba neįgaliajam atlikti darbus ir vykdyti veiklas, kurių dėl negalios jis negali atlikti savarankiškai ir kurie būtini siekiant gyventi savarankiškai ir veikti visose gyvenimo srityse. 2022 m. 21 asmeninis asistentas asmeninę pagalbą suteikė 39 Savivaldybės gyventojams.

Paslaugų centro Savarankiško gyvenimo namai teikia apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugas senyvo amžiaus asmenims bei suaugusiems asmenims su negalia, suteikiama socialinio darbuotojo, individualios priežiūros darbuotojo pagalba pagal poreikį. 2022 m. apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslauga suteikta iš viso 20 asmenų.

Socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir atkūrimo paslauga suteikta 129 šeimoms, patiriančioms socialinę riziką. Šią paslaugą teikė Globos centras: 12 socialinių darbuotojų, 5 atvejo vadybininkai bei 1 individualios priežiūros darbuotojas. Atvejo vadybininkai ir socialiniai darbuotojai moko tėvystės, socialinių, buitinių įgūdžių, organizuojami užsiėmimai grupėse, teikiamos individualios psichologo konsultacijos. Susidarius krizinei situacijai šeimoje teikiama intensyvi krizių įveikimo pagalba, psychosocialinė pagalba, kitos paslaugos. Globos centro teikiama paslauga – pagalba globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, tėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti 2022 m. suteikta 49 globėjų (rūpintojų) šeimoms ir 94 vaikams.

Biržų rajono savivaldybės Legailių globos namų krizių centras teikia laikino apnakvindinimo ir intensyvią krizių įveikimo pagalbą (su apgyvendinimu) asmenims, esantiems krizinėje situacijoje. 2022 m. intensyvi krizių įveikimo pagalba suteikta vienam asmeniui su negalia.

Biržų bendruomeniniai šeimos namai teikia kompleksines paslaugas šeimoms: psychologinė pagalba, mediacijos paslaugos, pozityvios tėvystės mokymai, šeimų erdvės paslauga, vaikų priežiūros paslauga. Nuo projekto teikimo pradžios (2018 m. liepos mėn.) paslaugos suteiktos 1730 Savivaldybės gyventojų.

Vaikų dienos centrai, teikiantys vaikų dienos socialinę priežiūrą Savivaldybėje yra 8. Šių centrų socialiniai darbuotojai dirba tiek su vaikais, tiek su jų šeimomis. Paslaugą gauna virš 200 vaikų.

2022 m. pab. socialinę reabilitaciją neįgaliesiems bendruomenėje akreditavo 4 naujos socialines paslaugas teikiančios įstaigos (iš viso 113 vietų): VšĮ „Pagalbos centras“, Viešoji įstaiga LASS šiaurės rytų centras, Biržų rajono neįgaliųjų draugija, Biržų „Artrito klubas“.

Socialinės globos paslaugos:

Paslaugų centras teikia dienos socialinę globą asmenims namuose (su integralia slauga) senyvo amžiaus asmenims bei suaugusiems asmenims su negalia. 2022 m. šių paslaugų gavėjų skaičius – 45 asmenys, paslaugas teikė 29 individualios priežiūros darbuotojai. Iki 2022 m. kovo 31 dienos kartu su dienos socialinės globos paslaugomis buvo teikiamos ir slaugos paslaugos – integrali slauga. Paslauga suteikta 26 asmenims, kurią teikė 3 slaugytojai, 4 slaugytojų padėjėjai.

Paslaugų centras teikia dienos socialinė globa institucijoje suaugusiems asmenims su negalia. 2022 m. ši paslauga teikta trijose užimtumo grupėse 26 asmenims su negalia.

Socialinės globos paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams teikia „Po angelo sparnu“ ir Sigitos ir Klaus Weinzierl šeimos. Abiejose šeimynose 2022 m. pradžioje – po 4 globojamus vaikus, 2022 m. pab. – Sigitos ir Klaus Weinzierl šeimynose – globojami 3 vaikai, šeimynose „Po angelo sparnu“ – visus metus 4 vaikai.

VšĮ „Vaiko užuovėja“ bendruomeniniai vaikų globos namai teikia ilgalaikes socialinės globos paslaugas likusiems be tėvų globos vaikams, iki tol, kol jiems sukaks 18 m. 2022 m. bendruomeniniuose vaikų globos namuose gyveno iš viso 9 vaikai.

VšĮ Biržų parapijos Šv. Vincento Pauliečio globos namai teikia ilgalaikę/trumpalaikę socialinę globą senyvo amžiaus asmenims, kuriems nereikalingi specializuoti globos namai. 2022 m. paslauga suteikta iš viso 32 asmenims.

VšĮ Onos Milienės senelių globos namai teikia ilgalaikę/trumpalaikę socialinę globą senyvo amžiaus asmenims bei suaugusiems asmenims su negalia, kuriems nereikalingi specializuoti globos namai. 2022 m. paslaugą gavo iš viso 28 asmenys.

Biržų rajono Legailių globos namai teikia ilgalaikę/trumpalaikę socialinę globą senyvo amžiaus asmenims, kuriems nereikalingi specializuoti globos namai. 2022 m. iš viso buvo 60 gyventojų.

Laikino atokvėpio (socialinės globos) paslauga pasinaudojo 2 asmenys su negalia. Ji buvo suteikta Panevėžio apskrityje esančiuose Skemų socialinės globos namuose bei Lavėnų socialinės globos namuose.

Savivaldybėje specializuotų globos namų asmenims, turintiems intelekto, psichosocialinę negalią, nėra. Dėl siuntimo į specializuotus globos namus kreipiamasi į Neįgaliųjų reikalų departamentą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Asmenys apgyvendinami specializuotuose valstybiniuose globos namuose Panevėžio apskrityje arba kitose šalies apskrityse atsižvelgus į asmens ir jo artimųjų pageidavimą.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

SAVIVALDYBĖS GALIMYBIŲ TEIKTI SOCIALINES PASLAUGAS IR SOCIALINIŲ PASLAUGŲ POREIKIO ĮVERTINIMAS

Savivaldybė teikia prioritetą nestacionarioms paslaugoms, tam pasitelkiamos socialinės priežiūros, dienos socialinės globos, asmeninės pagalbos paslaugos. Įvertinus individualius asmens poreikius ir nustčius, kad minėtų paslaugų nepakanka – skiriama socialinė globa stacionarioje įstaigoje arba grupinio gyvenimo namuose.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. A1-23 „Dėl socialinių paslaugų išvystymo normatyvų patvirtinimo“ 11 lentelėje pateikiami duomenys apie Biržų rajone teikiamas socialinių paslaugų rūšis pagal gavėjų grupes naudojant 2022 m. duomenis.

11 lentelė. Socialinių paslaugų išvystymas Savivaldybėje (normatyvai) pagal socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. sausio 20 d. įsakymą Nr. A1-23 „Dėl socialinių paslaugų išvystymo normatyvų patvirtinimo“.

11 Lentelė. Socialinių paslaugų išvystymas (normatyvai)

Eil. Nr.	Socialinės paslaugos pagal gavėjų grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis		Normatyvai Savivaldybėje	finansuojama savivaldybė (įskait. tikslinę dotaciją)	Soc. pasl. išvystymo normatyvai (minimalus - siektinas)
		Įvertintas (tęsiamas/įvertintas 2022 m.)	iš jų nepatenkintas 2022 m.			
1	2	3	4	5	6	7
1.	Socialinės paslaugos senyvo amžiaus asmenims (jų šeimoms):			Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 senyvo amžiaus asmenų savivaldybėje		
1.1.	Pagalba į namus	178	3 <i>(1 mirė, 2 neskirta)</i>	29,4	visus	25-35
1.2.	Laikinas atokvėpis (soc. priežiūra)	0	0	0	0	1-2 <i>(gavėjų nebuvo)</i>
1.3.	Dienos socialinė globa namuose	37	0	6,1	visus	6-12
1.4.	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas įstaigoje (socialinių paslaugų centre, dienos centre, šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje ir kt.)	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	0	NETEIKIAMA	6-10
1.5.	Dienos socialinė globa įstaigoje	0	0	0	0	2-3 <i>(gavėjų nebuvo)</i>
1.6.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	14	1	2,2	visus	1-2
1.7.	Trumpalaikė socialinė globa (įstaigoje)	10	2 <i>(1 mirė, 1 neskirta)</i>	1,32	visus	1-2
1.8.	Laikinas atokvėpis (globa)	0	0	0	0	2-6 <i>(gavėjų nebuvo)</i>
1.9.	Ilgalaikė socialinė globa institucijoje	134	3 <i>(mirė)</i>	21,6	visus	12,5-15
1.10.	Socialinių paslaugų gavėjų – senyvo amžiaus asmenų – skaičius, tenkantis 1 000 senyvo amžiaus asmenų savivaldybėje, iš viso:			60,62	visus	56,5-87
2.	Socialinės paslaugos darbingo amžiaus asmenims su negalia (jų šeimoms):			Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 darbingo amžiaus asmenų su negalia savivaldybėje		
2.1.	Pagalba į namus	38	0	26,1	visus	10-20
2.2.	Laikinas atokvėpis (soc. priežiūra)	0	0	0	0	1-2 <i>(gavėjų nebuvo)</i>
2.3.	Dienos socialinė globa namuose	8	0	5,5	visus	6-9

Eil. Nr.	Socialinės paslaugos pagal gavėjų grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis		Normatyvai Savivaldybėje	finansuojama savivaldybė (įskait. tikslinę dotaciją)	Soc. pasl. išvystymo normatyvai (minimalus - siektinas)
		Įvertintas (tęsimas/įvertintas 2022 m.)	iš jų nepatenkintas 2022 m.			
2.4.	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas įstaigoje (socialinių paslaugų centre, dienos centre, šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje ir kt.)	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	40-52
2.5.	Dienos socialinė globa įstaigoje	26	0	17,8	visus	13-18
2.6.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	8	1	4,8	visus	3-9
2.7.	Apgyvendinimas apsaugotame būste	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	2-5
2.8.	Trumpalaikė socialinė globa	5	0	3,4	visus	3-5
2.9.	Laikinas atokvėpis (globa)	1	0	0,7	visus	10-25
2.10.	Ilgalaikė socialinė globa:					
2.10.1	stacionarioje socialinės globos įstaigoje	55	0	37,7	visus	30-16
2.10.2	grupinio gyvenimo namuose (kitoje savivald.)	3	0	2,1	visus	3-13
2.11.	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas socialinėse dirbtuvėse	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	4-6
2.12.	Socialinių paslaugų gavėjų – darbingo amžiaus asmenų su negalia – skaičius, tenkantis 1 000 darbingo amžiaus asmenų su negalia savivaldybėje, iš viso:			98,1	visus	125-180
3.	Socialinės paslaugos vaikams (jų šeimoms):			Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 vaikų savivaldybėje		
3.1.	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas asmens (šeimos) namuose (gavėjai – vaikai, kurių šeimoms teikiama socialinė priežiūra)	238	0	67,7	visus (tik tikslinę dotaciją)	50-56
3.2.	Vaikų dienos socialinė priežiūra	216	0	61,5	visus	23-26

Eil. Nr.	Socialinės paslaugos pagal gavėjų grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis		Normatyvai Savivaldybėje	finansuojama savivaldybė (įskait. tikslinę dotaciją)	Soc. pasl. išvystymo normatyvai (minimalus - siektinas)
		Įvertintas (tęsimas/įvertintas 2022 m.)	iš jų nepatenkintas 2022 m.			
3.3.	Intensyvi krizių įveikimo pagalba (krizių centre, laikino apgyvendinimo įstaigoje šeimoms, turinčioms vaikų, savarankiško gyvenimo namuose, kitose socialinių paslaugų įstaigose) (gavėjai – vaikai, kuriems pagal Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą nustatyta laikinoji priežiūra)	6	0	1,7	visus	3-5
3.4.	Socialinių paslaugų gavėjų – vaikų – skaičius, tenkantis 1 000 vaikų savivaldybėje, iš viso:			130,9	visus	76-87
4.	Socialinės paslaugos vaikams su negalia (jų šeimoms):			Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 vaikų su negalia savivaldybėje		
4.1.	Laikinas atokvėpis (soc. priežiūra)	0	0	0	0	30-100 <i>(gavėjų nebuvo)</i>
4.2.	Dienos socialinė globa asmens namuose	0	0	0	0	10-13 <i>(gavėjų nebuvo)</i>
4.3.	Dienos socialinė globa ar socialinė priežiūra įstaigoje (dienos centre)	18	0	153,8	visus	170-250
4.4.	Laikinas atokvėpis (globa)	0	0	0	0	50-140 <i>(gavėjų nebuvo)</i>
4.5.	Ilgalaikė/trumpalaikė socialinė globa	3	0	25,6	visus	5-4
4.6.	Socialinių paslaugų gavėjų – vaikų su negalia – skaičius, tenkantis 1 000 vaikų su negalia savivaldybėje, iš viso:			179,4	visus	265-507
5.	Socialinės paslaugos likusiems be tėvų globos vaikams (jų šeimoms)			Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), savivaldybėje		

Eil. Nr.	Socialinės paslaugos pagal gavėjų grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis		Normatyvai Savivaldybėje	finansuojama savivaldybė (įskait. tikslinę dotaciją)	Soc. pasl. išvystymo normatyvai (minimalus - siektinas)
		Įvertintas (tęsimas/įvertintas 2022 m.)	iš jų nepatenkintas 2022 m.			
5.1.	Pagalba globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, tėvams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti (gavėjai – vaikai, kurių globėjai (rūpintojai), budintys globotojai, tėviai ir šeimynų dalyviai gauna pagalbą)	12	0	222,2	visus	500-700
5.2.	Ilgalaikė/trumpalaikė socialinė globa:					
5.2.1.	šeimynose	8	0	148,1	visus	60-65
5.2.2.	bendruomeniniuose vaikų globos namuose	9	0	166,7	visus	120-130
5.3.	Socialinių paslaugų gavėjų – likusių be tėvų globos vaikų – skaičius, tenkantis 1 000 vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), savivaldybėje, iš viso:			537	visus	680-895
6.	Palydėjimo paslauga jaunuoliams (jų šeimoms)			<i>Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 asmenų nuo 16 iki 24 metų savivaldybėje</i>		
6.1.	su laikinu apgyvendinimu (savarankiško gyvenimo namuose ar apsaugotame būste)	3	0	1,5	Nemokamai (ES projektas; teikta Zarasų r. sav.)	2-4
6.2.	be laikino apgyvendinimo (socialinių paslaugų įstaigoje ar asmens namuose)	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	0	NETEIKIAMA	10-15
6.3.	Palydėjimo paslaugų gavėjų – jaunuolių – skaičius, tenkantis 1 000 asmenų nuo 16 iki 24 metų savivaldybėje, iš viso:			1,5	0	12-19
7.	Socialinės paslaugos socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims (jų šeimoms)			<i>Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 suaugusių asmenų savivaldybėje</i>		
7.1.	Psichosocialinė pagalba (socialinių paslaugų įstaigose ar asmens namuose)	219	0	15,8	visus	5-10

Eil. Nr.	Socialinės paslaugos pagal gavėjų grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis		Normatyvai Savivaldybėje	finansuoja savivaldybė (įskait. tikslinę dotaciją)	Soc. pasl. išvystymo normatyvai (minimalus - siektinas)
		Įvertintas (tęsimas/įvertintas 2022 m.)	iš jų nepatenkintas 2022 m.			
7.2.	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas socialinės priežiūros centruose (dienos centre, socialinių paslaugų centre, krizių centre, paramos šeimai centre ir kt.)	NETEIKIAMA	NETEIKIAMA	0	0	2-3,5
7.3	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	2	0	0,1	visus	0,3-1
7.4.	Intensyvi krizių įveikimo pagalba (krizių centre, kitose socialinių paslaugų įstaigose):					
7.4.1	su laikinu apgyvendinimu	2	0	0,1	visus	0,4-1
7.4.2.	be laikino apgyvendinimo	0	0	0	0	1,5-2,5
7.5.	Apgyvendinimas nakvynės namuose ir laikinas apnakvindinimas laikino apnakvindinimo įstaigose (kitoje saviv.)	1	0	0,1	visus	1,5-2,5
7.6.	Trumpalaikė socialinė globa psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigose asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų	0	0	0	0	0,3-0,5
7.7.	Socialinių paslaugų gavėjų – socialinę riziką patiriančių suaugusių asmenų – skaičius, tenkantis 1 000 suaugusių asmenų savivaldybėje, iš viso:			16,1	visus	11-21

11 lentelėje pateikiami socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu patvirtinti socialinių paslaugų išvystymo normatyvai (lentelės 7 stulpelis - minimalūs ir siektini) bei 2022 m. Savivaldybės normatyvai pagal gavėjų grupes (lentelės 5 stulpelis).

Visumoje socialinės paslaugos senyvo amžiaus asmenims Savivaldybėje yra gerai išvystytos – yra tarp minimalaus ir siektino normatyvo (žr. lentelės 1.10 eilutę, 5 ir 7 stulpeliai). Tai nestebina, kadangi senjorai – viena didžiausių socialinių paslaugų gavėjų grupių.

Socialinės paslaugos darbingo amžiaus asmenims su negalia nesiekia minimalaus normatyvo (žr. lentelės 2.12 eilutę, 5 ir 7 stulpeliai). Čia ypač pasitarbaus deinstitutionalizacijos procesui įgyvendinti suplanuotos socialinės paslaugos (socialinės dirbtuvės, apsaugoti būstai, grupinio gyvenimo namai), kurių labai trūksta Savivaldybės gyventojams, turintiems psichosocialinę/

intelekto negalią. Taip pat 2023 m. prasidėjusi socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje galėtų būti viena iš tų paslaugų, kurių trūksta žmonėms su negalia. Tačiau įstaigų, teikiančių šią paslaugą, gavėjai didžią daugumą sudaro senatvės pensinio amžiaus sulaukę žmonės, taigi darbingo amžiaus žmonėms ši paslauga Savivaldybėje, galima sakyti, nepasitarauja.

Socialinės paslaugos vaikams (jų šeimoms), neturintiems negalios, yra ypač gerai išvystytos ir peržengia net siektiną normatyvą (žr. lentelės 3.4 eilutę, 5 ir 7 stulpeliai). Tai lėmė vaikų dienos centrų teikiamų vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugų išplėtojimas Savivaldybėje.

Socialinės paslaugos vaikams su negalia (jų šeimoms) – tai socialinių paslaugų gavėjų grupė, kuriai Savivaldybėje nėra pakankamai išvystyta socialinių paslaugų (vaikų dienos centrų vaikams su negalia, vaikams su negalia teikiamo laikino atokvėpio ir pan.) (žr. lentelės 4.6 eilutę, 5 ir 7 stulpeliai).

Socialinės paslaugos likusiems be tėvų globos vaikams nesiekia minimalaus normatyvo, o tai reiškia, kad šios grupės žmonėms socialinės paslaugos Savivaldybėje nėra pakankamai išvystytos (žr. lentelės 5.3 eilutę, 5 ir 7 stulpeliai).

Palydėjimo paslauga jaunuoliams (jų šeimoms) Savivaldybės gyventojams nepakankamai išvystyta (žr. lentelės 6.3 eilutę, 5 ir 7 stulpeliai)

Socialinės paslaugos socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims (jų šeimoms) Savivaldybėje yra tarp minimalaus ir siektino normatyvo (žr. lentelės 7.7 eilutę, 5 ir 7 stulpeliai). Čia įeina ir paslaugos, teikiamos šeimoms, patiriančioms socialinę riziką.

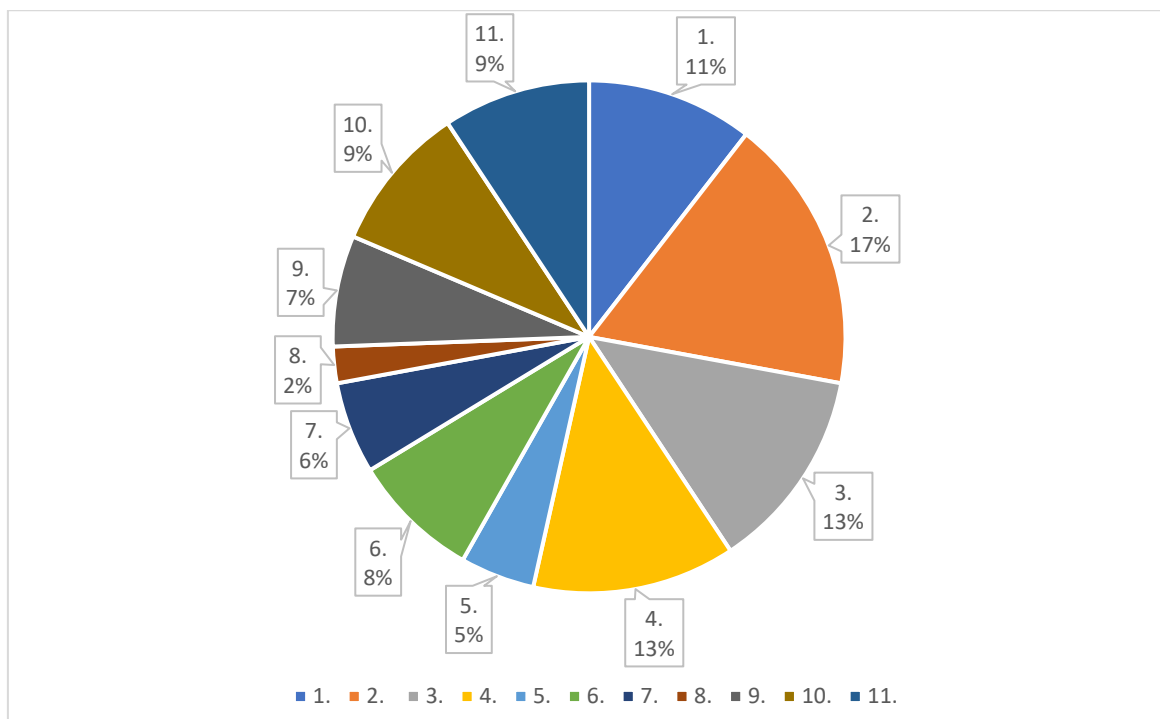
PENKTASIS SKIRSNIS SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ APKLAUSA

2023 m. vasario mėn. Savivaldybė viešai paskelbė apklausą (anketa), kurios metu buvo siekta išsiaiškinti Savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikius respondentų požiūriu. Anketa užpildė 67 Savivaldybės gyventojai. Respondentų dominuojanti amžiaus grupė – 30-65 m.

Anketinės apklausos pagalba siekta, kad gyventojai atpažintų socialinę paslaugą, kuri jam, jo artimajam/pažįstamam yra reikalinga. Buvo išvardinta 11 socialinių paslaugų ir trumpai bei suprantamai apibūdinta tos paslaugos esmė, o taip pat suteikta galimybė įrašyti savo variantą:

1. Socialinių įgūdžių ugdymo asmenims su negalia kasdienėje aplinkoje, visuomenėje.
2. Pagalbos į namus (kai už mane padaro darbus).
3. Integralios pagalbos (socialinių bei slaugos paslaugų).
4. Globos namų senyvo amžiaus asmenims, asmenims su negalia.
5. Grupinio gyvenimo namų asmenims su negalia.
6. Darbinio užimtumo žmonėms su negalia (prasmingai dirbtuvėse pagal galimybes).
7. Socialinės rehabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje (socialinių, savarankiško gyvenimo, mokymosi, darbinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ar atkūrimo).
8. Vaikų dienos centro vaikams su negalia (specialiaisiais poreikiais).
9. Laikino atokvėpio (laikinei atsikvėpti nuo neįgaliojo, kuriam nustatytas priežiūros (pagalbos) ar slaugos poreikis, nuolatinės priežiūros).
10. Asmeninio asistento, kuris kartu su manimi daro, tai, kas man reikalinga.
11. Savarankiško gyvenimo namų, kai mane aprūpina būstu ir suteikia socialinio darbuotojo pagalbą.

Savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikius vaizduojanti skritulinė diagrama:

Respondentai galėjo pažymėti iki dviejų socialinių paslaugų. Skritulinėje diagramoje matoma ką respondentai rinkosi kaip jiems, jų artimiesiems labiausiai reikalingą socialinę paslaugą.

Aktualiausia respondentams paslauga – pagalbos į namus paslauga, kurią žymėjo 15 respondentų.

Antrą vietą dalinasi integrali pagalba (arba kitaip pagal Socialinių paslaugų katalogą vadinama dienos socialinė globa asmens namuose (su integralia slauga) bei globos namų senyvo amžiaus asmenims, asmenims su negalia (pagal Socialinių paslaugų katalogą – ilgalaikė socialinė globa institucijoje). Šias paslaugas įvardino po 11 respondentų.

Trečioje vietoje – socialinių įgūdžių ugdymo asmenims su negalia kasdienėje aplinkoje, visuomenėje paslauga, kurią pažymėjo 9 respondentai.

Ketvirtą vietą dalinasi asmeninio asistento pagalba (arba kitaip asmeninė pagalba) bei savarankiško gyvenimo namų paslauga, kurias pažymėjo po 8 respondentus.

Penktoje vietoje – darbinis užimtumas žmonėms su negalia (prasmingai dirbuotis socialinėse dirbtuvėse pagal galimybes), kurį žymėjo 7 respondentai.

Mažiausiai respondentų pažymėjo vaikų dienos centro paslaugas vaikams su negalia (2 respondentai).

Laisvoje vietoje, kurioje galėjo būti įrašomas kitoks asmens atsakymas, daugiausia buvo kalbama apie pagalbos į namus paslaugų reikalingumą iš esmės pakartojant ir pagrindžiant didelį gyventojų poreikį pagalbos į namus paslaugoms.

Siekta išsiaiškinti kiek respondentai yra informuoti apie socialines paslaugas, kiek informacija apie socialines paslaugas juos pasiekia, todėl klausta ar jų pažymėtas socialines paslaugas galima gauti Savivaldybėje. 36 proc. respondentų žymėjo, kad galima paslaugas gauti Savivaldybėje, 31 proc. pažymėjo, kad ne, o 33 proc. nežinojo. Klausta ar respondentai žino kur kreiptis dėl socialinių paslaugų. 72 proc. respondentų pažymėjo, kad žino, 28 proc. respondentų pažymėjo nežinantys.

Respondentams palikta vieta, kurioje jie galėjo pateikti pastabas, pasiūlymus dėl socialinių paslaugų išvystymo Savivaldybėje (ko trūksta, kas gerai veikia ir pan). Teikiami neredaguoti 15 respondentų atsakymai:

„Dienos socialinių paslaugų organizavimas gerėja, yra labai kompetentingų darbuotojų. Dabartinio Centro dalis patalpų skiriama kitoms funkcijoms, tačiau daugėjant lankytojų globos ir užimtumo paslaugoms teikti reikia daugiau patalpų. Savivaldybės Socialinės paramos skyriaus specialistai labai profesionaliai teikia informaciją, tvarko dokumentus. Pirmą kartą teko pasinaudoti laikino atokvėpio paslauga, kuri teikiama kitoje savivaldybėje, daug globotinių turinčioje didelėje

įstaigoje. Reikia planuoti vietinius nedidelius globos namus sutrikusio intelekto neįgaliesiems, kur galėtų būtų teikiama ir laikino atokvėpio paslauga.“

„Labai šaunūs ir kantrūs socialinių paslaugų centro darbuotojai.“

„Trūksta arba nėra senyvo amžiaus asmenims, ne tik socialiai remtiniams, savarankiško gyvenimo namų, kurie galėtų apsigyventi čia.“

„Sudaryti galimybes stiprinti sveikatą, imunitetą sveikatingumo stovyklose. Išvykti geriausia keliems tarp savęs jau pažįstamiems, nes tai suteikia pasitikėjimo savimi. Reikia bendravimo, artimieji jau pavargę.“

„Niekas neveikia.“

„Mobilios, socialinės paslaugas teikiančios, komandos.“

„Viskas tenkina.“

„Daugiau informacijos auginant vaikus su negalia.“

„Nėra aiškios ir nuoseklios informacijos, kur kreiptis, jei žmogus turi negalią. Kokios jam socialinės paslaugos priklauso. Nevaikštantis žmogus susiduria su ta pačia bėda, reikia atvykti į įstaigą. O nei kaip, nei kokiais būdais šeimai tai padaryti, niekam nerūpi. Žmogus siuntinėjamas nuo vienos įstaigos iki kitos.“

„Trūksta vaikų centru kur priima su neįgalumu ir su raidos sutrikimais.“

„Man kreiptis dėl socialinių paslaugų kreiptis neteko, bet jau mirusiam artimam žmogui teko, tai gavo visas paslaugas, kurių reikėjo.“

„Trūksta socialinių būstų.“

„Turėjau tėtį po insulto, kai parvežė į namus reikėjo visko, įvairiapusės pagalbos, nes buvo nevaikštantis. Tai iš Biržų neįgaliųjų centro nieko negavome. Gavome atsakymą, kad reikia laukt kol vos ne kažkas numirs ir grąžins. Va čia yra didelė problema ir spraga Biržuose, kai negali gauti spec. lovų, vaikštynių ir t.t.“

„Įsivaizduojama, kad pagalba nereikalinga jei žmogus dar kažkiek vaikšto ir turi artimųjų.“

„Trūksta darbo vietų neįgaliesiems.“

Apibendrinant apklausos rezultatus galima būtų teigti, kad viena iš daugiausiai teikiamų paslaugų – pagalbos į namus paslauga, respondentų yra įvardinta pirmoje vietoje kaip aktualiausia, o tai reiškia, kad Savivaldybės gyventojų poreikiai jų požiūriu sutampa su Savivaldybės siūlomomis paslaugomis. Savivaldybėje teikiama dienos socialinė globa namuose (su integralia slauga), taip pat ilgalaikė socialinė globa – tai ką respondentai įvardinto antroje vietoje, Savivaldybė taip pat teikia gana plačia apimtimi. Tačiau pažymėtina, kad visgi išlieka spraga pasiekiant atokiausiai gyvenančius Savivaldybės gyventojus siekiant jiems suteikti pagalbą jų namuose. Globos namų paslaugos aktualumas respondentų požiūriu sutampa su Savivaldybėje suplanuotomis paslaugomis – gana gerai tenkinamas poreikis ilgalaikiai socialinei globai globos namuose.

Siektina vystyti paslaugas žmonėms, turintiems psichosocialinę/intelekto negalią. Tai, ką respondentai įvardino trečioje, ketvirtoje ir penktoje vietoje, – tai paslaugos, kurių pagalba žmonės su negalia galėtų geriau funkcionuoti visuomenėje, būti arčiau bendruomenės ir būti pilnaverčiais visuomenės nariais darbiname amžiuje išvengiant stacionarių socialinių paslaugų įstaigų (globos namų) teikiamų paslaugų. Šiam tikslui Savivaldybė yra suplanavusi ir su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija suderinusi tokias būsimas paslaugas: socialinės dirbtuvės (vienos socialinės dirbtuvės 10-13 asmenų su negalia), apsaugoti būstai (numatomi 5 apsaugoti būstai 10 asmenų su negalia), grupinio gyvenimo namai (numatomi 2 grupinio gyvenimo namai 20 asmenų su negalia).

Apibendrinant atvirų atsakymų duomenis būtų galima teigti, kad išlieka aktualios paslaugos, teikiamos asmens namuose, bei reikalingos paslaugos, kurių išvystymas turi būti plėtojamas – tai paslaugos ne pensinio amžiaus žmonėms su negalia, teikiamos bendruomenėje, o ne dideliuose globos namuose, suteikiant galimybes šiems žmonėms būti pilnaverčiais visuomenės nariais.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS
SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ŠEIMAI NORMOS

12 lentelėje vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 618 „Dėl bazinio paslaugų šeimai paketo patvirtinimo“ patvirtintame priede pateikiama informacija apie bazinio paslaugų šeimai paketo nustatytų paslaugų teikimo normas. Jos palyginamos su Savivaldybės normomis.

12 lentelė. Baziniame paslaugų šeimai pakete nustatytų paslaugų teikimo ir Savivaldybės normos

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	Paslaugos teikimo kriterijai	Apibūdinimas
1.	Atvirasis darbas su jaunimu		
1.1.		Laikas	Paslauga pradedama teikti ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo jauno žmogaus kreipimosi į savivaldybę ar į paslaugos teikėją dienos.
1.2.		Teikimo būdai	Atsižvelgiant į jaunimo poreikius, paslaugos gali būti teikiamos tiek individualiai, tiek grupėje. Teikiant paslaugas grupėje, 1 jaunimo darbuotojas turėtų dirbti su ne didesne kaip 15 jaunų žmonių grupe.
1.3.		Teikėjai	Atvirieji jaunimo centrai ir atvirosios jaunimo erdvės.
1.4.		Išvystymo norma	Paslauga teikiama kiekvienam besikreipiančiam jaunam žmogui. Rekomenduotina minimali norma: 10 000 jaunų žmonių tenka 1 jaunimo darbuotojas. Savivaldybėse, turinčiose mažiau nei 10 000 gyventojų, rekomenduojama užtikrinti, kad būtų bent 1 jaunimo darbuotojas.
			Biržų rajono savivaldybėje – 2,75 etatai jaunimo darbuotojų, dirbančių Biržų švietimo pagalbos tarnybos Atviraime jaunimo centre ir atliekančių atvirą ir mobilų darbą su jaunimu. Išankstiniais Lietuvos statistikos departamento 2023 m. duomenimis 14-29 m. amžiaus jaunų žmonių skaičius Biržų rajono savivaldybėje – 3 790. Biržų rajono savivaldybėje užtikrinta, kad būtų bent 1 jaunimo darbuotojas.
1.5.		Rezultatas	Sukurtos sąlygos jaunimui dalyvauti atviro jaunimo centro ir atviros jaunimo erdvės veikloje. Užtikrinta, kad atvirose jaunimo centruose ir atvirose jaunimo erdvėse organizuojama veikla atitiktų jaunimo poreikius ir padėtų ugdyti asmenines ir socialines jo kompetencijas. Sukurtos jaunimo motyvavimo dalyvauti jo interesus atitinkančioje veikloje sąlygos.
2.	Ikimokyklinis ugdymas		

2.1.		Laikas	Paslaugos teikimo laiką, atsižvelgiant į tėvų (globėjų / rūpintojų) prašyme nurodytą datą, nustato švietimo įstaigos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programas (toliau – švietimo įstaiga), ar grupės savininkas. Jei dėl objektyvių priežasčių ikimokyklinio ugdymo per vaiko tėvų (globėjų / rūpintojų) prašyme nurodytą terminą negalima suteikti, ikimokyklinis ugdymas pradedamas teikti artimiausiu metu, išnykus ar pašalinus priežastis, bet ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo objektyvių priežasčių išnykimo ar pašalinimo.
2.2.		Teikimo būdai	Paslauga teikiama grupėse, kurių dydis nustatomas vadovaujantis Lietuvos higienos norma HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų Vykdyto bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. V-313 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdyto bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“.
2.3.		Teikėjai	Švietimo įstaigos, laisvasis mokytojas ar kitas švietimo paslaugos teikėjas.
2.4.		Išvystymo norma	Paslauga teikiama kiekvienam vaikui nuo gimimo iki 6 metų (kol bus pradėtas teikti priešmokyklinis ugdymas), jei tėvai (globėjai / rūpintojai) yra pateikę prašymą priimti vaiką į švietimo įstaigų ikimokyklinio ir jungtines priešmokyklinio ugdymo grupes.
			Biržų rajono savivaldybėje ikimokyklinis ugdymas teikiamas kiekvienam vaikui nuo gimimo iki 6 metų, kai yra pateiktas prašymas. Nesant vietos viename darželyje, galima kreiptis į kitą įstaigą. Paslauga nuo gimimo iki 1 metų teikiama tik Biržų lopšelyje-darželyje „Genys“. Kaimo vietovėse esančiose įstaigos veikia mišrios ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupės. Biržų rajono savivaldybėje išvystymo norma išpildyta.
2.5.		Rezultatas	Padėta vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius.
3.	Informavimas		
3.1.		Laikas	Informavimo paslauga suteikiama asmens kreipimosi į savivaldybę ar į paslaugos teikėją dieną.
3.2.		Teikimo būdai	Informavimo paslaugos asmenims teikiamos individualiai.
3.3.		Teikėjai	Socialinių paslaugų įstaigos (tarp jų nevyriausybinės organizacijos), sveikatos priežiūros įstaigos, švietimo įstaigos, daugiaviečiai centrai, bendruomeniniai šeimos namai.
3.4.		Išvystymo norma	Paslauga teikiama kiekvienam besikreipiančiam asmeniui. Rekomenduotina minimali norma: 10 000 gyventojų – 1 darbuotojas, teikiantis informavimo paslaugą socialinių paslaugų įstaigoje / sveikatos priežiūros įstaigoje / švietimo įstaigoje / universaliame daugiaviečiame centre / bendruomeniniuose šeimos namuose. Savivaldybėse,

			turinčiose mažiau nei 10 000 gyventojų, rekomenduojama užtikrinti, kad būtų bent 1 darbuotojas, teikiantis informavimo paslaugą.
			Biržų rajono savivaldybėje informavimo paslaugos teikiamos socialinių paslaugų įstaigose (socialinių paslaugų centre, bendruomeniniuose šeimos namuose), sveikatos priežiūros įstaigose (visuomenės sveikatos biure, poliklinkoje), švietimo įstaigose ir daugiafunkciniuose centruose. Lietuvos statistikos departamento 2022 m. duomenimis gyventojų skaičius Biržų rajono savivaldybėje – 22 756.
3.5.		Rezultatas	Asmeniui ir (ar) šeimai suteikta reikalinga informacija apie jam ir (ar) šeimai priklausančią socialinę, sveikatos, švietimo ar kitą pagalbą.
4.	Konsultavimas		
4.1.		Laikas	Konsultavimo paslauga suteikiama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo asmens kreipimosi į savivaldybę ar į paslaugos teikėją dienos.
4.2.		Teikėjai	Socialinių paslaugų įstaigos (tarp jų nevyriausybinės organizacijos), sveikatos priežiūros įstaigos, švietimo įstaigos, universalūs daugiafunkciniai centrai, bendruomeniniai šeimos namai.
4.3.		Teikimo būdai	Atsižvelgiant į asmens poreikius ir nuo jo priklausanti konsultacijos specifiškumą, paslauga gali būti teikiama tiek individualiai, tiek grupėje. Jei paslauga teikiama grupėje, 1 darbuotojas, teikiantis konsultavimo paslaugą, vienu metu turėtų dirbti su ne didesne kaip 15 asmenų grupe.
4.4.		Išvystymo norma	Paslauga teikiama kiekvienam besikreipiančiam asmeniui. Rekomenduotina minimali norma: 10 000 gyventojų – 1 darbuotojas, teikiantis konsultavimo paslaugą socialinių paslaugų įstaigoje / sveikatos priežiūros įstaigoje / švietimo įstaigoje / daugiafunkciamiame centre / bendruomeniniuose šeimos namuose. Savivaldybėse, turinčiose mažiau nei 10 000 gyventojų, rekomenduojama užtikrinti, kad būtų bent 1 darbuotojas, teikiantis konsultavimo paslaugą.
			Biržų rajono savivaldybėje konsultavimo paslaugos teikiamos socialinių paslaugų įstaigose (socialinių paslaugų centre), sveikatos priežiūros įstaigose (poliklinkoje), švietimo įstaigose ir daugiafunkciniuose centruose, švietimo pagalbos tarnyboje. Lietuvos statistikos departamento 2022 m. duomenimis gyventojų skaičius Biržų rajono savivaldybėje – 22 756.
4.5.		Rezultatas	Asmeniui suteikta kompetentingų specialistų konsultacija, padedanti jam ir (ar) šeimai surasti veiksmingus problemos sprendimo būdus.
5.	Kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei skaitymo raštingumo ugdymas		
5.1.		Laikas	Paslauga pradedama teikti ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo asmens kreipimosi į paslaugos teikėją dienos.

5.2.		Teikimo būdai	Atsižvelgiant į paslaugos gavėjo amžių, asmens kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei skaitymo raštingumo lygį, teikiamos paslaugos sudėtingumą, paslauga gali būti teikiama tiek individualiai, tiek ir grupėje. Teikiant paslaugas grupėje, 1 darbuotojas, teikiantis kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei skaitymo raštingumo ugdymo paslaugą, turėtų dirbti su ne didesne kaip 15 asmenų grupe.
5.3.		Teikėjai	Savivaldybių viešosios bibliotekos ir savivaldybių viešųjų bibliotekų filialai ir struktūriniai teritoriniai padaliniai (toliau kartu – teritoriniai padaliniai).
5.4.		Išvystymo norma	Paslauga teikiama kiekvienam besikreipiančiam asmeniui. Rekomenduotina minimali norma: 10 000 gyventojų – 1 darbuotojas, teikiantis kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei skaitymo raštingumo ugdymo paslaugą. Savivaldybėse, turinčiose mažiau nei 10 000 gyventojų, rekomenduojama užtikrinti, kad būtų bent 1 darbuotojas, teikiantis kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei skaitymo raštingumo ugdymo paslaugą. Savivaldybių viešosios bibliotekos teritoriniuose padaliniuose rekomenduojama norma 800 gyventojų – 1 darbuotojas, teikiantis kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei skaitymo raštingumo ugdymo paslaugą.
			Biržų rajono savivaldybėje kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei skaitymo raštingumo paslaugas teikia Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešoji biblioteka. Paslaugas teikia 1 darbuotojas, atsakingas už kompiuterinio raštingumo mokymus, 2 konsultantai-lektoriai ir 12 konsultuojančių bibliotekos darbuotojų. Lietuvos statistikos departamento 2022 m. duomenimis gyventojų skaičius Biržų rajono savivaldybėje – 22 756. Rekomenduojama minimali norma išpildyta.
5.5.		Rezultatas	Sudarytos sąlygos ugdyti (-is) būtinas kultūrinės ir informacinės kompetencijas (žinias, gebėjimus ir nuostatas) ir skaitymo raštingumą, įgalinančius formuoti (-is) pasaulėžiūrą, socialinius ir emocinius įgūdžius, efektyviai naudotis medijomis, žiniasklaida, kitais informacijos šaltiniais ir susijusius su kūrybingumo, kritinio mąstymo, mokėjimo mokytis ir mokymosi visą gyvenimą gebėjimais, reikalingais socializacijai ir aktyviam gyvenimui pilietinėje visuomenėje.
6.	Neformalusis vaikų švietimas		
6.1.		Laikas	Neformalusis vaikų švietimas teikiamas bendrojo ugdymo mokyklose per visus mokslo metus, atsižvelgiant į mokyklos sudarytą veiklų tvarkaraštį. Kiti teikėjai paslaugą teikia neformaliojo vaikų švietimo paslaugos sutartyje nustatytu laiku.
6.2.		Teikimo būdai	Neformaliojo vaikų švietimo paslaugos teikiamos grupėje taikant ir individualizuoto ugdymo formas. Grupės dydį nustato savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija.

6.3.		Teikėjai	Bendrojo ugdymo mokyklos, neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklos, laisvieji mokytojai, kiti švietimo teikėjai.
6.4.		Išvystymo norma	Paslauga bendrojo ugdymo mokyklose teikiama kiekvienam besikreipiančiam vaikui. Rekomenduotina minimali norma – 2 val. per savaitę. Jei paslaugą teikia kiti teikėjai, paslaugos trukmę nustato savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija.
			Biržų rajono savivaldybėje neformalųjį vaikų švietimą vykdo: bendrąjį ugdymą teikiančios mokyklos, sporto centras, muzikos mokykla, neformalaus vaikų švietimo teikėjai. Paslauga teikiama kiekvienam besikreipiančiam. Trukmė skiriasi priklausomai nuo užsiėmimų, vaikai dalyvauja keliuose skirtinguose vaikų neformalaus švietimo užsiėmimuose. Galima teigti, kad rekomenduojama minimali norma išpildyta.
6.5.		Rezultatas	Sudarytos sąlygos tenkinti vaiko saviraiškos, pažinimo, ugdymosi poreikius, įgytos vaiko sėkmingo asmeninio, visuomeninio gyvenimo kompetencijos.
7.	Nemokama pirminė teisinė pagalba		
7.1.		Laikas	Pirminė teisinė pagalba suteikiama iš karto, kai asmuo kreipiasi į savivaldybės vykdomąją instituciją. Jeigu nėra galimybės iš karto suteikti pirminę teisinę pagalbą, pareiškėjui pranešama apie priėmimo laiką, kuris yra ne vėlesnis kaip 5 darbo dienos nuo kreipimosi dienos.
7.2.		Teikimo būdai	Paslauga teikiama asmeniui individualiai.
7.3.		Teikėjai	Savivaldybių administracijos, advokatai (advokatų profesinės bendrijos) arba viešosios įstaigos, su kuriais savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo, arba Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba. Paslaugos teikėju gali būti ir advokato padėjėjas, jei su jo praktikos vadovu savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo.
7.4.		Išvystymo norma	Pirminę teisinę pagalbą turi teisę gauti visi besikreipiantys asmenys, jei jie yra Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ir tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodyti asmenys. Rekomenduotina minimali norma: savivaldybėje – bent 1 darbuotojas (arba advokatas ar advokato padėjėjas, jei savivaldybės vykdomoji institucija su jais yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo), teikiantis pirminę teisinę pagalbą.
			Biržų rajono savivaldybėje yra 1 darbuotojas, teikiantis pirminę teisinę pagalbą. Rekomenduojama minimali norma išpildyta.

7.5.		Rezultatas	Suteikta teisinė konsultacija ir (ar) perengti dokumentai, skirti valstybės ir savivaldybių institucijoms.
8.	Pasirengimo šeimai ir tėvystės įgūdžių ugdymas		
8.1.		Laikas	Paslauga pradedama teikti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo asmens / šeimos kreipimosi į paslaugos teikėją arba savivaldybės administraciją dienos. Paslauga grupėje turėtų būti pradedama teikti per 10 darbo dienų, į grupę užsiregistravus paslaugų teikėjo numatytam asmenų skaičiui, bet ne mažiau nei 6.
8.2.		Teikimo būdai	Atsižvelgiant į asmens / šeimos poreikius, paslauga gali būti teikiama tiek individualiai, tiek grupėje. Jei paslauga teikiama grupėje, 1 darbuotojas, teikiantis pasirengimo šeimai ar tėvystės įgūdžių ugdymo paslaugas, turėtų dirbti su ne didesne kaip 20 asmenų grupe.
8.3.		Teikėjai	Socialinių paslaugų įstaigos (tarp jų nevyriausybinės organizacijos), sveikatos priežiūros įstaigos, parapijos, vyskupijų šeimos centrai.
8.4.		Išvystymo norma	Paslauga teikiama kiekvienam besikreipiančiam asmeniui / šeimai. Rekomenduotina minimali norma: 10 000 gyventojų – 1 vieta. Savivaldybėse, turinčiose mažiau nei 10 000 gyventojų, rekomenduojama užtikrinti, kad būtų bent 1 paslaugos teikėjas.
			Biržų rajono savivaldybėje tėvystės įgūdžių mokymai vyksta bendruomeniniuose šeimos namuose, VšĮ šeimos centre „Kartu saldu“, pasirengimo šeimai kursai vyksta Biržų dekanato Šeimos centre. Biržų rajono savivaldybės norma – 3 vietos. Lietuvos statistikos departamento 2022 m. duomenimis gyventojų skaičius Biržų rajono savivaldybėje – 22 756. Rekomenduojama minimali norma išpildyta.
8.5.		Rezultatas	Išugdyti gebėjimai kurti darnius tarpusavio santykius šeimoje, tėvams suteikta žinių ir praktinių įgūdžių, padedančių labiau suprasti savo vaikų netinkamo elgesio priežastis, saugiai ir pozityviai drausminti vaikus, kurti gerą ryšį su vaiku, suprasti vaikų ir savo jausmus, juos valdyti sudėtingose situacijose, naudoti metodus, užkertančius kelią netinkamam vaikų elgesiui.
9.	Pirminė ambulatorinė asmens sveikatos priežiūra		
9.1.		Laikas	Asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikianti įstaiga apdraustam privalomuoju sveikatos draudimu pacientui privalo suteikti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų apmokamą pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugą Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo nustatyta tvarka.
9.2.		Teikimo būdai	Šeimos gydytojo komandos ir odontologijos paslaugos teikiamos asmeniui individualiai.

			Psichikos sveikatos paslaugos teikiamos asmenims individualiai arba gali būti organizuojamos psichoterapijos grupės. Jei paslaugos teikiamos grupėje, 1 darbuotojas turėtų dirbti su ne didesne kaip 15 asmenų grupe.
9.3.		Teikėjai	Asmens sveikatos priežiūros įstaigos, turinčios licenciją teikti pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas.
9.4.		Išvystymo norma	<p>Paslaugos teikiamos kiekvienam besikreipiančiam savivaldybės gyventojui.</p> <p>Šeimos gydytojo komandos narių darbo krūvis ir pirminės ambulatorinės odontologinės asmens sveikatos priežiūros, ir pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros specialistų maksimalus aptarnaujamų prie asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos prirašytųjų gyventojų skaičius nustatomas vadovaujantis Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. V-943 „Dėl Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“.</p>
			<p>Biržų rajono savivaldybėje pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Biržų rajono savivaldybės poliklinika, UAB Biržų šeimos gydytojų centras, UAB Medicinos namai.</p> <p>Šeimos gydytojų komandos paslaugos teikiamos: 12 šeimos gydytojų (10,75 etato) poliklinikoje, 4 šeimos gydytojai (4 etatai) Šeimos gydytojų centre, 2 šeimos gydytojai (2 etatai) Medicinos namuose; 1 vaikų ligų gydytojas (1,25 etato) poliklinikoje, 1 vaikų ligų gydytojas (0,05 etato) Šeimos gydytojų centre, 1 vaikų ligų gydytojas (1 etatas) Medicinos namuose; 2 vidaus ligų gydytojai (0,25 etato) poliklinikoje, 1 vidaus ligų gydytojas (0,05 etato) Šeimos gydytojų centre; 2 gydytojų akušerių-ginekologų (1,25 etato) poliklinikoje, 1 akušeris-ginekologas (0,5 etato) Šeimos gydytojų centre.</p> <p>Pirminės ambulatorinės odontologinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos: 7 gydytojai odontologai (3 etatai) poliklinikoje, 4 gydytojai odontologai (1,61 etato) Šeimos gydytojų centre, 3 gydytojai odontologai (1,2 etato) Medicinos namuose;</p> <p>Pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos Biržų rajono savivaldybės poliklinikos psichikos sveikatos centre. Paslaugos išsivystymas: 1 medicinos psichologas (1,125 etato), 3 gydytojai psichiatrai (1,25 etato), 1 socialinis darbuotojas (1,25 etato). Taip pat pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos UAB Biržų šeimos gydytojų centre: 2 gydytojai psichiatrai (0,5 etato).</p> <p>Prisirašiusių gyventojų skaičius prie Biržų rajono savivaldybės poliklinikos – 14 337. Prisirašiusių gyventojų</p>

			skaičius prie UAB Biržų šeimos gydytojų centro – 5 835. Prisirąšiusių gyventojų skaičius prie UAB Medicinos namai – 1 436.
9.5.		Rezultatas	Suteiktos prieinamos, visapusiškos, kokybiškos ir saugios pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos.
10.	Psichosocialinė pagalba		
10.1.		Laikas	Paslauga pradeda teikti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo asmens kreipimosi į savivaldybę ar į paslaugos teikėją dienos, skubios pagalbos atveju – kreipimosi į savivaldybę ar į paslaugos teikėją dieną.
10.2.		Teikimo būdai	Atsižvelgiant į situacijos sudėtingumą, paslauga gali būti teikiama tiek individualiai, tiek grupėje. Jei paslauga teikiama grupėje, 1 darbuotojas, teikiantis psichosocialinę pagalbą, turėtų dirbti su ne didesne kaip 15 asmenų grupe.
10.3.		Teikėjai	Psichologai, sielovados specialistai, socialiniai darbuotojai.
10.4.		Išvystymo norma	Paslauga teikiama kiekvienam besikreipiančiam asmeniui. Rekomenduotina minimali norma: 10 000 gyventojų – 1 darbuotojas, teikiantis psichosocialinę pagalbą. Savivaldybėse, turinčiose mažiau nei 10 000 gyventojų, rekomenduojama užtikrinti, kad būtų bent 1 darbuotojas, teikiantis psichosocialinę pagalbą.
			Biržų rajono savivaldybėje psichosocialinė pagalba teikiama bendruomeniniuose šeimos namuose (2 psichologai), visuomenės sveikatos biure, Biržų rajono savivaldybės poliklinikoje (1 psichologas, 1 socialinis darbuotojas). Išankstiniais Lietuvos statistikos departamento 2023 m. duomenimis gyventojų skaičius Biržų rajono savivaldybėje – 22 756. Rekomenduojama minimali norma išpildyta.
10.5.		Rezultatas	Suteikta pagalba, palengvinanti asmens krizę, emocinius išgyvenimus.
11.	Šeimos mediacija		
11.1.		Laikas	Paslauga pradeda teikti per 20 darbo dienų nuo asmens kreipimosi į mediatorių arba savivaldybės administraciją dienos.
11.2.		Teikimo būdai	Mediacijos paslaugos asmenims teikiamos individualiai.
11.3.		Teikėjai	Mediatoriai, dalyvaujantys kompleksinių paslaugų šeimai projektų veikloje.
11.4.		Išvystymo norma	Paslauga teikiama kiekvienam besikreipiančiam pilnamečiam asmeniui ir vaikams nuo 14 metų. Rekomenduotina minimali norma: savivaldybėje – bent vienas mediatorius.
			Biržų rajono savivaldybėje mediacijos paslauga teikiama bendruomeniniuose šeimos namuose (1 etatas). Rekomenduojama minimali norma išpildyta.
11.5.		Rezultatas	Sudaryta galimybė asmenims neteisminiu būdu taikiai išspręsti ginčą.

12.	Švietimo pagalba		
12.1.		Laikas	Paslauga teikiama, kai ją skiria ugdymo įstaigos vaiko gerovės komisija ar Pedagoginė psichologinė tarnyba (toliau – PPT) / Švietimo pagalbos tarnyba (toliau – ŠPT) tėvų (globėjų / rūpintojų) sutikimu.
12.2.		Teikimo būdai	Atsižvelgiant į situacijos sudėtingumą, paslauga gali būti teikiama individualiai, grupėje ir pogrupyje.
12.3.		Teikėjai	PPT / ŠPT, švietimo įstaigos, laisvieji mokytojai, pagalbos mokiniui specialistai.
12.4.		Išvystymo norma	<p>Rekomenduotina minimali norma: iki 2 000 vaikų – savivaldybės PPT / ŠPT steigiamą pagalbą specialistų mokiniui pareigybė.</p> <p>Ugdymo įstaigose, priklausomai nuo įgyvendinamos ugdymo programos:</p> <p>24–50 vaikų, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius (toliau – SUP) – specialiojo pedagogo etatas;</p> <p>400 vaikų – socialinio pedagogo ir psichologo pareigybės.</p>
			<p>Biržų švietimo pagalbos tarnyboje – 6 etatai pagalbos mokiniui pareigybių: 2 specialiojo pedagogo etatai (1 specialiojo pedagogo ir 1 logopedo etatas), 3 psichologo etatai, 1 socialinio pedagogo etatas.</p> <p>Išankstiniais Lietuvos statistikos departamento 2023 m. duomenimis 0-17 m. amžiaus vaikų Biržų rajono savivaldybėje – 3 221.</p> <p>Biržų „Saulės“ gimnazijoje: 418 vaikų, iš jų 6 – turintys SUP; 1 socialinis pedagogas. Trūksta 1 psichologo etato. Rekomenduojama minimali norma neišpildyta.</p> <p>Biržų r. Vabalninko Balio Sruogos gimnazijoje (su skyriumi): 252 vaikai, iš kurių 70 – turintys SUP; 1,75 etato specialiojo pedagogo, 0,5 etato socialinio pedagogo, 2,25 etato mokytojo padėjėjo. Trūksta 0,5 psichologo etato. Rekomenduojama minimali norma neišpildyta.</p> <p>Biržų „Atžalyno“ pagrindinė mokykla (su skyriais): 346 vaikai, iš kurių 72 – turintys SUP; 3,5 etato specialiojo pedagogo, 0,5 etato psichologo, 1 etatas socialinio pedagogo, 2 etatai mokytojo padėjėjo. Rekomenduojama minimali norma išpildyta.</p> <p>Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla (su skyriais): 714 vaikų, iš kurių 94 – turintys SUP; 3 etatai specialiojo pedagogo, 2,125 etato socialinio pedagogo, 9,13 etato mokytojo padėjėjo. Trūksta 1 etato psichologo. Rekomenduojama minimali norma neišpildyta.</p> <p>Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla (su skyriais): 375 vaikai, iš kurių 58 – turintys SUP; 2 etatai specialiojo pedagogo, 0,75 etato socialinio pedagogo, 6 etatai mokytojo padėjėjo. Trūksta 0,5 etato psichologo. Rekomenduojama minimali norma neišpildyta.</p> <p>Mokykla-darželis „Vyturėlis“: 128 vaikai, iš kurių 45 – turintys SUP; 2 etatai specialiojo pedagogo, 0,5 etato socialinio pedagogo, 3,5 etato mokytojo padėjėjo. Trūksta</p>

			<p>0,25 etato psichologo padėjėjo. Rekomenduojama minimali norma neišpildyta.</p> <p>Lopšelis-darželis „Drugelis“: 158 vaikai, iš kurių 25 – turintys SUP; 0,75 etato specialiojo pedagogo, 0,25 etato psichologo, 0,5 etato socialinio pedagogo, 0,5 etato mokytojo padėjėjo. Rekomenduojama minimali norma išpildyta.</p> <p>Lopšelis-darželis „Genys“ (su skyriumi): 248 vaikai, iš kurių 95 – turintys SUP; 1,5 etato specialiojo pedagogo, 0,5 etato socialinio pedagogo. Trūksta 0,5 etato psichologo. Rekomenduojama minimali norma neišpildyta.</p> <p>Lopšelis-darželis „Ažuoliukas“: 123 vaikai, iš kurių 41 – turintis SUP, 1,75 etato specialiojo pedagogo, 1 etatas mokytojo padėjėjo. Trūksta 0,25 etato socialinio pedagogo ir 0,25 etato psichologo. Rekomenduojama minimali norma neišpildyta.</p> <p>Kirdonių universalus daugiafunkcis centras: 10 vaikų.</p>
12.5.		Rezultatas	Sumažintas vaikų iškritimas iš švietimo sistemos ir užtikrinamas švietimo prieinamumas vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių.
13.	Vaikų dienos socialinė priežiūra		
13.1.		Laikas	Paslauga pradeda teikti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo šeimos kreipimosi į savivaldybę ar socialinių paslaugų įstaigą dienos.
13.2.		Teikimo būdai	Atsižvelgiant į šeimos ir (ar) vaiko socialinių įgūdžių lygį, teikiamos paslaugos sudėtingumą, paslauga gali būti teikiama tiek individualiai, tiek grupėje. Jei paslaugos teikiamos grupėje, 1 darbuotojas turėtų dirbti su ne didesne kaip 15 asmenų grupe.
13.3.		Teikėjai	Socialinių paslaugų įstaigos (tarp jų nevyriausybinės organizacijos), daugiafunkciai centrai.
13.4.		Išvystymo norma	Paslauga teikiama kiekvienai besikreipiančiai šeimai. Rekomenduotina minimali norma: 1 000 vaikų – 20 vietų.
			Biržų rajono savivaldybėje veikia 8 vaikų dienos centrai, turintys 205 vietų teikti vaikų dienos socialinę priežiūrą. Lietuvos statistikos departamento 2022 m. duomenimis 6-18 m. amžiaus vaikų Biržų rajono savivaldybėje – 2476. Biržų rajono savivaldybės norma 49,52 – t. y. 2,5 karto daugiau nei rekomenduojama minimali norma.
13.5.		Rezultatas	Padėta ugdyti vaiko ir jo šeimos narių socialinius ir gyvenimo įgūdžius, prisidėta prie visapusiško vaiko asmenybės tobulinimo, padėta įveikti krizes, siekiant ginti vaiko teises, padėta atkurti santykius šeimoje, integruotis į visuomenę, sudarytos sąlygos tėvams derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus.
14.	Vaikų raidos sutrikimų ankstyvoji reabilitacija		

14.1.		Laikas	Vaiką ir šeimą gydantis ar konsultuojantis gydytojas, nustatęs vaiko raidos sutrikimų riziką, siunčia jį konsultuoti pas vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos paslaugas teikiančią gydytoją. Konsultacija suteikiama ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų.
14.2.		Teikimo būdai	Paslauga teikiama dienos stacionare individualiai ir (ar) grupėje.
14.3.		Teikėjai	Įstaiga, turinti galiojančią licenciją teikti vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos paslaugas.
14.4.		Išvystymo norma	Paslaugos teikiamos visiems indikuotiems vaikams iki 7 metų ir jų tėvams (globėjams / rūpintojams). Rekomenduotina minimali norma: ne mažiau kaip 1 vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos paslaugas teikianti įstaiga, per metus aptarnaujanti ne mažiau kaip 100 vaikų iki 7 metų, išskyrus savivaldybes, kuriose šios paslaugos neteikiamos, o šiai paslaugai gauti teikiama transporto organizavimo paslauga pagal Socialinių paslaugų katalogą.
			Biržų rajono savivaldybėje vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos paslaugas teikia Biržų ligoninė. Per 2022 metus aptarnauta 160 vaikų. Rekomenduojama minimali norma išpildyta.
14.5.		Rezultatas	Užtikrinta vaikų neįgalumo prevencija, kompleksinė ankstyvoji vaikų reabilitacija, jų integracija į visuomenę ir ugdymo sistemą.

13 lentelėje pateikiamas Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius savivaldybėje 2022 m. sausio 31 d. duomenimis.

13 lentelė. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų/individualios priežiūros darbuotojų skaičius savivaldybėje (2022-12-31)

Eil. Nr.	įstaigos	Soc. darbuotojų skaičius		Soc. darbuotojų padėjėjų / lankomosios priežiūros darbuotojų sk.
		iš viso	iš jų finansuoj. iš valst. biudž.	
1.	Savivaldybei priklausančiose socialinių paslaugų įstaigose:			
1.1.	biudžetinėse	3	-	5
1.2.	viešosiose	24	12	50
2.	Savivaldybės administracijoje	0	-	-
	Iš viso	27	12	55

SEPTINTASIS SKIRSNIS ANKSTESNIŲ METŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATŲ APŽVALGA

2022 m. išsikelti tikslai (apačioje) buvo iš dalies arba visiškai pasiekti:

1. Bendrųjų, socialinės priežiūros bei dienos socialinės globos paslaugų asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims bei vaikams su negalia užtikrinimas
2. Ilgalaiškės ar trumpalaikės socialinės globos bei laikino atokvėpio institucijoje paslaugų užtikrinimas asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims, vaikams su negalia bei vaikams, netekusiems tėvų globos.

3. Socialinių paslaugų teikimas šeimoms, patyrusioms socialinę riziką, bei vaikams; pagalbos globėjams, budintiems globotojams ir kt. užtikrinimas.

4. Kompleksinių paslaugų teikimas Savivaldybės šeimoms bei intensyvios krizių įveikimo pagalbos teikimas, patiriantiems krizes.

Socialinės paslaugos yra tęstinės, kasmet planuojamas kalendorinių metų savivaldybės biudžetas, kad toliau būtų teikiamos socialinės paslaugos žmonėms, kuriems nustatytas poreikis vienokios ir kitokios rūšies socialinėms paslaugoms.

2022 m. globą, netekusiems tėvų globos, vaikams teikė 5 budinčios globotojos, kurios globojo iš viso 12 vaikų ir vienas globėjas-rūpintojas, nesusijęs giminystės ryšiais – globojo 3 vaikus.

2022 m. vaikams, netekusiems tėvų globos, kuriems nerasta globėjų, buvo teikiama ilgalaikė socialinė globa VšĮ „Vaiko užuovėja“ bendruomeniniuose vaikų globos namuose. Paslaugos gavėjų buvo iš viso 9.

2022 m. vaikų dienos socialinė priežiūra teikta aštuoniuose vaikų dienos centruose apie 240 vaikų.

2022 m. šeimoms, patyrusioms socialinę riziką, teikta socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir (ar) atkūrimo paslauga. Gavėjų – 169.

2022 m. pagalba globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, tėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti suteikta 49 asmenims.

2022 m. teiktos kompleksinės paslaugos šeimai (pradėtos 2018 m. liepos mėn.), įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos šeimai Biržų rajone“. Tikslas – sudaryti palankias sąlygas šeimoms gauti kompleksiskai teikiamas paslaugas, užtikrinti jų prieinamumą, siekiant įgalinti šeimą spręsti krizes ir vykdyti išpareigojimus. Teiktos psichosocialinės paslaugos, mediacijos paslaugos, pozityvios tėvystės mokymai, vaikų priežiūros paslauga, šeimų erdvės paslauga, taipogi asmeninio asistento pagalba žmonėms su negalia. Nuo projekto įgyvendinimo pradžios iki 2022 m. pab. paslaugos suteiktos 1730 gyventojų.

2022 m. apgyvendinimo savarankiškuose gyvenimo namuose paslaugą gavo iš viso 20 asmenų. Vienam asmeniui nutraukus ilgalaikės socialinės globos teikimą specializuotuose valstybiniuose globos namuose, jis buvo apgyvendintas Paslaugų centro savarankiško gyvenimo namuose.

2022 m. suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims paslaugos į namus buvo ir yra tos paslaugos, kurios padeda išvengti stacionarios ilgalaikės socialinės globos. Šiuo aspektu pagalbos į namus paslaugos bei dienos socialinė globa (su integralia slauga) buvo ir yra ypač efektyvios paslaugos, teikiamos žmogaus namų aplinkoje. Iš viso visų šių paslaugų, kurios teikiamos asmenims namuose, gavėjų per 2022 m. buvo 258 asmenys. 2022 m. suaugusių asmenų su negalia ar senyvo amžiaus asmenų, kuriems pagalbą į namus veiksmingiau organizuoti pinigais, skiriant jiems pagalbos pinigus, buvo 2: vienas senyvo amžiaus asmuo kitas suaugęs asmuo su negalia.

2022 m. dienos socialinė globa suaugusiems asmenims su intelekto ir (ar) psichosocialine negalia Paslaugų centre buvo suteikta 26 asmenims. Tai paslauga, kurios pagalba šeimos nariai gali eiti į darbą žinodami, kad jų šeimos nariu, turinčiu negalia, bus pasirūpinta dienos užimtumo grupėse. Tai paslauga, kuri yra reikšminga atsvara stacionariai ilgalaikiai globai institucijoje.

2022 m. Biržų rajono Legailių globos namų krizių centre vienam asmeniui suteikta intensyvi krizių įveikimo pagalba su apgyvendinimu.

2022 m. nemokama asmeninio asistento paslauga (ES lėšos) suteikta 13 asmenų su negalia. 2022-12-31 nemokamos paslaugos teikimas baigėsi (baigėsi projektas), tačiau didžioji dauguma šios paslaugos gavėjų išreiškė poreikį dėl paslaugos tęstinumo – jiems pradėta teikti asmeninė pagalba.

2022 m. įsibėgėjo asmeninės pagalbos teikimas žmonėms su negalia. Iš viso per 2022 m. asmeninė pagalba suteikta 39 asmenims.

2022 m. laikino atokvėpio paslaugų gavėjų buvo 2. Artimieji rinkosi laikiną atokvėpį per trumpalaikę socialinę globą institucijoje nuo 10 d. iki 1 mėn. specializuotuose globos namuose asmenims su psichosocialine, intelekto negalia.

2022 m. Savivaldybėje esančiuose globos namuose (biudžetinėse ir viešosiose įstaigose) 2022 m. ilgalaikė/trumpalaikė socialinė globa su Savivaldybės siuntimu suteikta iš viso 120 asmenų, o ne

savivaldybės teritorijoje esančiuose globos namuose (valstybiniuose, privačiuose ar nevyriausybinų organizacijų) ilgalaikė/trumpalaikė socialinė globa teikta 73 asmenų.

2022 m. akredituota nauja paslauga – socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje, kurią nuo 2023-01-01 pradėjo teikti 4 socialinių paslaugų įstaigos: VšĮ „Pagalbos centras“, VšĮ LASS šiaurės rytų centras, Biržų „Artrito“ klubas, Biržų rajono neįgaliųjų draugija. Akredituota iš viso 113 vietų šiai paslaugai teikti.

2022 m. nepavyko realizuoti mobiliosios komandos paslaugos, kurios pagalba dienos socialinės globos namuose pagalbos į namus paslaugų gavėjai būtų pasiekiami ir atokiausiose Savivaldybės teritorijose.

14 lentelė. 2022 m. socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo rodikliai

	Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo rodikliai	2022 m.
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos per metus socialinėms paslaugoms, tenkančios vienam savivaldybės gyventojui, Eur	86,36
2.	Valstybės skirtų dotacijų santykis su savivaldybės biudžeto lėšomis, skiriamomis socialinėms paslaugoms.	0,46
3.	Vietų skaičiaus stacionariuose socialinių paslaugų įstaigose santykis su vietų skaičiumi (maksimaliu lankytojų skaičiumi per dieną) nestacionariuose socialinių paslaugų įstaigose (laikino gyvenimo namuose, dienos socialinės globos centruose, savarankiško gyvenimo namuose, socialinės priežiūros centruose).	0,37
4.	Socialinės globos ir socialinės priežiūros gavėjų skaičiaus santykis su bendru savivaldybės gyventojų skaičiumi, proc.	0,04
5.	Regioninių socialinių paslaugų gavėjų skaičiaus santykis su kitų socialinių paslaugų (išskyrus bendrąsias socialines paslaugas) gavėjais.	0,07
6.	Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų (kartu su individualios priežiūros darbuotojais) skaičius savivaldybėje, tenkantis 10 tūkst. savivaldybės gyventojų	36,03

III SKYRIUS UŽDAVINIAI IR PRIEMONIŲ PLANAS

2023 m. socialinių paslaugų tikslai:

1. Asmeninės pagalbos, bendrųjų bei socialinės priežiūros paslaugų, užtikrinimas vaikams, suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims.

2. Socialinės globos, teikiamos namuose ar institucijoje, užtikrinimas suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims.

3. Socialinių paslaugų užtikrinimas šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, bei vaikų globos užtikrinimas.

4. Ilgalaikės socialinės globos užtikrinimas suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims, kuriems alternatyvių socialinių paslaugų nebėra.

15 lentelė. Priemonių planas

Santrumpos 3-iaame stulpelyje: SB – savivaldybės biudžetas, VB – valstybės biudžetas, VBSTD - valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija, AM – asmenų mokėjimo lėšos, ES – Europos Sąjungos struktūr. fondų lėšos

1 tikslas.

Asmeninės pagalbos, bendrųjų bei socialinės priežiūros paslaugų, užtikrinimas vaikams, suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims.

Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Eur, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas 2023 m.
1	2	3	4	5
1. Teikti bendrąsias socialines paslaugas.	1.1. Transporto organizavimas; 1.2. Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos	1.1. SB 53700 Eur, AM 3300 Eur 1.2. SB 5700 Eur, AM 9900 Eur	1.1, 1.2. VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras;	1.1. Bus suteikta apie 650 asmenų specialiojo transporto paslauga. 1.2. Bus suteikta apie 2000 kartų asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos
2. Teikti socialinės priežiūros paslaugas senyvo amžiaus asmenims, suaugusiems asmenims su negalia.	2.1. Pagalbos į namus paslaugos; 2.2. Apgyvendini- mo savarankiško gyvenimo namuose paslaugos. 2.3. Socialinė reabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje	2.1. SB 223500 Eur, AM 9220 Eur 2.2. SB 25800 Eur, AM 3500 Eur 2.3. VB 56274 Eur, SB 23255 Eur AM 0 Eur	2.1. VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras; 2.2. VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centro Savarankiško gyvenimo namai 2.3. Biržų rajono neįgaliųjų draugija, VšĮ „Pagalbos centras“, Biržų „Artrito“ klubas, VšĮ LASS šiaurės rytų centras	2.1. Bus suteikta apie 220 asmenų pagalba į namus 2.2. Bus suteikta apie iki 20 asmenų apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslauga. 2.3. Bus suteikta socialinė reabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje iki 113 asmenų.
3. Teikti neįgaliesiems individualią pagalbą namuose ir viešojoje aplinkoje	3.1. Asmeninės pagalbos teikimas	3.1. VB 89394 Eur, AM 12365 Eur	3.1. VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras	3.1. Asmeninė pagalba bus suteikta iki 50 asmenų.
4. Socialinės priežiūros paslaugų teikimas vaikams.	4.1. Vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugų teikimas	4.1. VB 154800 Eur, SB 85753 Eur AM 0 Eur	4.1. Labdaros ir paramos fondo „Vilties šviesa“ du vaikų dienos centrai, VšĮ	4.1. Paslauga bus suteikta apie 200 vaikų.

			„Pagalbos centras“ trys vaikų dienos centrai, VšĮ „Vaiko užuovėja“ vaikų dienos centras, Paramos centro „Spindulys“ vaikų dienos centras, Vabalninko vaikų dienos centras	
5. Pagalbos užtikrinimas (su apgyvendinimu) patyrus krizes	5.1. Laikino apnakvindinimo ar intensyvios krizių įveikimo pagalbos (su apgyvendinimu) teikimas Biržų rajono Legailių globos namų krizių centre	5.1. SB lėšos prie 4 tikslo 1.1 papunkčio (kartu su visomis), AM 350 Eur	5.1. Biržų rajono Legailių globos namų krizių centras	5.1. Paslaugas gaus ne mažiau nei 4 asmenys
2 tikslas. Socialinės globos, teikiamos namuose ar institucijoje, užtikrinimas suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims bei vaikams su negalia.				
1. Teikti dienos socialinės globos namuose (su integralia slauga) paslaugas senyvo amžiaus asmenims, suaugusiems asmenims su negalia.	1.1. Dienos socialinė globa asmens namuose.	1.1. VBSTD 63052 Eur, SB 25170 Eur, AM 28000 Eur	VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras	Bus suteikta iki 50 asmenų dienos socialinė globa namuose.
2. Teikti dienos socialinę globą institucijoje asmenims su negalia	2.1. Dienos socialinės globos institucijoje teikimas suaugusiems asmenims su negalia.	2.1. SB 6600 Eur, VBSTD 80248 Eur, AM 14000 Eur	VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras	Bus suteikta 26 asmenims dienos socialinė globa institucijoje.
3. Teikti trumpalaikę socialinę globą/ laikiną atokvėpį institucijoje asmenims su	3.1. Trumpalaikės socialinės globos/laikino atokvėpio paslaugos (globa) teikimas asmenims	3.1. VBSTD 15845 Eur SB 13080 Eur, AM 9536 Eur	Asmens pageidaujami globos namai	Bus suteikta iki 10 asmenų trumpalaikė socialinė globa/ laikinas atokvėpis (globa)

negalia, senyvo amžiaus asmenims	su negalia ar senyvo amžiaus asmenims			
4. Teikti trumpalaikę socialinę globą institucijoje (iki 5 parų per savaitę) vaikams su negalia (<i>ne Savivaldybėje</i>)	4.1. Trumpalaikės socialinės globos teikimas institucijoje (iki 5 parų per savaitę) vaikams su negalia	4.1. VBSTD 11160 Eur, AM 2880 Eur	Pasvalio „Riešuto“ mokykla	Bus suteikta 1 vaikui su negalia trumpalaikė socialinė globa (iki 5 parų per savaitę)
3 tikslas. Socialinių paslaugų užtikrinimas šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, bei vaikų globos užtikrinimas.				
1. Socialinių paslaugų teikimas šeimoms, patiriančioms socialinę riziką	1.1. Socialinė priežiūra šeimoms, patiriančioms socialinę riziką 1.2. Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose šeimai, patiriančiai socialinę riziką	1.1. VBSTD 538900 Eur 1.2. SB 18000 Eur, 0 AM	1.1. VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centro Globos centras 1.2. Telšių socialinių paslaugų centras	1.1. Paslauga bus suteikta 145 šeimų, patiriančių socialinę riziką 1.2. Paslauga bus suteikta 1 šeimai, patiriančiai socialinę riziką
2. Socialinių paslaugų teikimas vaikams, netekusiems tėvų globos, pas globėjus (rūpintojus), šeimynas	2.1. Pagalbos pinigai globėjams (rūpintojams), nesusijusiems giminystės ryšiais, šeimynų dalyviams	2.1. SB 55000 Eur	2.1. VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centro Globos centras	Pagalbos pinigai bus mokami apie 26 globėjams (rūpintojams), nesusijusiems giminystės ryšiais, šeimynų dalyviams
3. Teikti socialinę globą bendruomeniuose vaikų globos namuose	3.1. Ilgalaikės socialinės globos paslaugų teikimas bendruomeniuose vaikų globos namuose vaikams, netekusiems tėvų globos.	3.1., 3.2. SB 255858 Eur, VB 25822 Eur (globos rūpybos išmokos)	3.1. VšĮ „Vaiko užuovėja“ 3.2. Algimanto Bandzos socialinių paslaugų namai	3.1, 3.2. Bus suteikta ilgalaikė socialinė globa VšĮ „Vaiko užuovėja“ 9 vaikams, netekusiems tėvų globos, bei 1 vaikui su negalia, netekusiam tėvų globos, Algimanto Bandzos socialinių paslaugų namuose

4. Teikti globą pas budinčius globėjus, globėjus (rūpintojus) vaikams, netekusiems tėvų globos	4.1. Laikinosios vaiko globos teikimas pas budinčius globėjus, globėjus (rūpintojus)	4.1. SB 150000 Eur, VB 54925 Eur (globos rūpybos išmokos)	VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centro Globos centras	Pas globėjus ar budinčius globotojus bus teikiama socialinė globa 10 vaikų, netekusių tėvų globos.
5. Teikti socialinę globą šeimynose vaikams, netekusiems tėvų globos.	5.1. Sigitos ir Klaus Weinzierl šeimyna 5.2. Šeimyna „Po angelo sparnu“	5.1, 5.2. SB50400 Eur, VB 41241 Eur (globos ir rūpybos lėšos)	5.1. Sigitos ir Klaus Weinzierl šeimyna 5.2. Šeimyna „Po angelo sparnu“	Šeimynose socialinė globa bus suteikta ne mažiau nei 7 vaikams, netekusiems tėvų globos
6. Teikti Pagalbą globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, tėviams ir šeimynų steigėjams, dalyviams ar besirengiantiems jais tapti	6.1. Pagalbos globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, tėviams ir šeimynų steigėjams, dalyviams ar besirengiantiems jais tapti teikimas	6.1. SB 45752 Eur	VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centro Globos centras	Paslauga bus suteikta 45 globėjų (rūpintojų) šeimoms, 80 vaikų, dviem šeimynoms.
4. Ilgalaikės socialinės globos užtikrinimas suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims, kuriems alternatyvių socialinių paslaugų nėra.				
1. Ilgalaikės socialinės globos suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims užtikrinimas socialinės globos namuose	1.1. Ilgalaikės socialinės globos užtikrinimas Savivaldybėje esančiuose globos namuose 1.2. Ilgalaikės socialinės globos teikimas ne savivaldybėje esančiuose globos namuose (valstybiniuose specializuotuose ar kt.)	1.1. SB 583300 Eur, VBSTD 143546 Eur, AM 561612 Eur 1.2. SB 268163 Eur, VBSTD 215464 Eur, AM 333336 Eur	Globos namai	1.1, 1.2. Ilgalaikė socialinė globa globos namuose bus suteikta iki 175 suaugusių asmenų su negalia, senyvo amžiaus asmenų

2. Ilgalaiškė socialinės globos suaugusiems asmenims su negalia užtikrinimas grupinio gyvenimo namuose (ne Savivaldybėje)	2.1. Ilgalaiškė socialinės globos teikimas ne savivaldybėje esančiuose grupinio gyvenimo namuose	2.1. SB 20748 Eur VBSTD 11268 Eur, AM 14784 Eur	Skemų socialinės globos namų grupinio gyvenimo namai	Ilgalaiškė socialinė globa grupinio gyvenimo namuose bus suteikta 3 suaugusiems asmenims su negalia
---	--	--	--	---

2022 m. kovo 31 d. baigėsi VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centre nuo 2016 m. gegužės mėn. vykdytas projektas „Integralios slaugos ir socialinės globos paslaugų plėtra Biržų rajone“, kuris buvo finansuojamas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų. Projekto pagalba dienos socialinė globa asmens namuose buvo teikiama kartu su integralia slauga. Nuo 2022 m. balandžio mėn. slaugos paslaugų teikimą perėmė gydymo įstaigos, tačiau 2022 m. pab. dienos socialinė globa namuose (su integralia slauga) vėl atnaujinta dėl poreikio šiai paslaugai bei gavus lėšų toliau teikti šią paslaugą.

16 lentelė. Regioninių socialinių paslaugų prognozuojamas poreikis 2023 m.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Socialinės globos įstaiga	Mastas
1	2	3	4
1.	Ilgalaiškė socialinė globa suaugusiems asmenims su negalia ar senyvo amžiaus asmenims	<p>Globos namai, kurių savininkė yra valstybė:</p> <p>Skemų socialinės globos namai – 24, Kupiškio socialinės globos namai – 6, Judraičių socialinės globos namai – 1, Lavėnų socialinės globos namai – 1, Linkuvos socialinės globos namai – 2, Aknystos socialinės globos namai – 5, Aukštelkės socialinės globos namai – 1, Specialieji socialinės globos namai „Tremtinių namai“ – 1, Socialinės globos centras „Vija“ – 1, Utenos socialinės globos namai – 5.</p> <p>Globos namai, kurių savininkė nėra valstybė:</p> <p>VšĮ „Antavilių pensionatas“ – 3, VšĮ Integruotų sveikatos paslaugų centras – 1, VšĮ Lietuvos reabilitacijos ir slaugos centras – 3, VšĮ Sveikatos metai – 3, Rokiškio šv. Apaštalo evangelisto Mato parapijos senelių globos namai – 1, VšĮ Druskininkų globos ir slaugos namai – 1, VšĮ Muniškių globos namai – 1, VšĮ Kazlų Rudos socialinės paramos centras – 1.</p>	47 14
2.	Trumpalaikė socialinė globa suaugusiems asmenims su negalia ar senyvo amžiaus asmenims (su laikino atokvėpio paslauga)	Globos namai, kurių savininkė yra valstybė: Skemų socialinės globos namai – 1, Lavėnų socialinės globos namai – 2, Nijolės Genytės socialinės globos namai – 1, Visagino socialinės globos namai – 1.	5
3.	Ilgalaiškė socialinė globa vaikams su negalia	Algimanto Bandos socialinių paslaugų namai	1

17. Siūlomos plėsti regioninės socialinės paslaugos, jų rūšys ir prognozuojamas mastas

Socialinių paslaugų rūšys (nurodomos pagal žmonių socialines grupes)	Mastas (vietų skaičius)
Ilgalaikė/trumpalaikė socialinė globa suaugusiems asmenims su negalia/senovo amžiaus asmenims*** grupinio gyvenimo namuose	40

*** kurie šiuo metu gauna ilgalaikę/trumpalaikę socialinę globą valstybiniuose specializuotuose globos namuose siekiant, kad šie asmenys pereitų iš didelių globos namų į grupinio gyvenimo namus.

IV SKYRIUS FINANSAVIMO PLANAS

18 lentelė. Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas	Pagal planines išlaidas
		2022 m.	2023 m.
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms, tūkst. Eur	1965,1	2130,5
1.1.	palyginti su bendru Savivaldybės biudžetu, proc.	4,41	4,89
2.	LR valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, tūkst. Eur	910,0	934,7
	iš jų:		
2.1.	socialinės rizikos šeimų socialinei priežiūrai organizuoti	375,7	538,9
2.2.	asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti	440,6	273,8
2.3.	vaikų globos (rūpybos) išmokoms	93,7	122,0
3.	ES struktūrinių fondų lėšos, tūkst. Eur (<i>integrali slauga, kompleksinės paslaugos šeimai, globos centras</i>)	93,6	246,8
4.	Asmenų mokėjimai už socialines paslaugas, tūkst. Eur	948,1	998,1
5.	Kitos lėšos, tūkst. Eur (<i>neįgaliųjų socialinė rehabilitacija/socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje, asmeninė pagalba</i>)	108,7	168,1
	Iš viso, tūkst. Eur	4025,5	4478,2

Pagrindinis socialinių paslaugų teikimo Savivaldybėje finansavimo šaltinis – Savivaldybės biudžeto lėšos, valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija Savivaldybės biudžetui (pastaroji skirta paslaugų teikimui asmenims su sunkia negalia ir šeimų, patiriančių socialinę riziką, socialinei priežiūrai organizuoti), valstybės biudžeto lėšos (finansuojama asmeninė pagalba, nuo 2023-01-01 socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje). Paslaugų gavėjai susimoka savo mokėjimo dalį (jei paslauga mokama), kuri nustatoma remiantis teisės aktais.

19 lentelė. Socialinių paslaugų finansavimo iš Savivaldybės biudžeto būdai.

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Lėšos tūkst. Eur	Planuojamos
		2022 m.	2023 m.
1.	Socialinių paslaugų pirkimas	-	-
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas	526,9	560,3
	iš jo:		
2.1.	savivaldybės pavaldumo įstaigoms	334,8	365,3
2.2.	valstybės socialinių paslaugų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	192,1	195,0

2.3.	nevyriausybinių organizacijų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	-	-
3.	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybinėms organizacijoms, privačioms socialinių paslaugų įstaigoms, šeimynoms	125,0	172,0
4.	Finansavimas vykdant socialinių paslaugų programas	1313,2	1398,2
	Iš viso, tūkst. Eur	1965,1	2130,5

V SKYRIUS PLĖTROS VIZIJA IR PROGNOZĖ

Savivaldybėje socialinės paslaugos yra tęstinės, finansavimas socialinėms paslaugoms nenutrūksta keičiantis kalendoriniams metams. Toliau bus tęsiamos ir esant poreikiui bus plečiamos socialinės paslaugos asmens namuose bei socialinėms paslaugoms, teikiamoms bendruomenėje: dienos socialinės globos paslaugos namuose bei institucijoje, pagalbos į namus paslaugos, vaikų dienos socialinė priežiūra paslaugos, apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose, artimiesiems, auginantiems vaikus su negalia arba artimiesiems, slaugantiems, besirūpinantiems negalią turinčiu šeimos nariu – laikinas atokvėpis, socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje, asmeninė pagalba žmonėms su negalia. Bendruomeniniai šeimos namai ir toliau teiks kompleksiskai teikiamas paslaugas šeimoms.

Stacionarios paslaugos socialinės globos namuose bus teikiamos tik įsitikinus, kad nėra galimybių teikti alternatyvių socialinių paslaugų.

Iki 2030 m. bus įgyvendintos naujos socialinės paslaugos bendruomenėje asmenims su intelekto/psichosocialine negalia – Savivaldybėje bus įkurtos socialinės dirbtuvės, įsteigti du grupinio gyvenimo namai, bus 5 apsaugoti būstai.

VI SKYRIUS PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūrą vykdo Biržų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius kartu su kitais Savivaldybės administracijos padaliniais ir socialines paslaugas teikiančiomis įstaigomis.

Socialinės paslaugos ir toliau bus registruojamos Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (SPIS), viešinamos Savivaldybės tinklalapyje bei pasinaudojant kitomis informavimo priemonėmis (socialiniai tinklai, spauda ir pan.).
